

קונטרס

אאלפך
חכמה

בלבני משכן אבנה

אוצר האותיות

ערך בא

תורת שעשועים

לא מוגה כלל

קונטרס

אאלפך

חכמה

בלבני משכן אבנה

אוצר האותיות

ערך בא

תורת שעשועים

לא מונה כלל

נשמח לקבל הערות והארות,
וכן תוספות קצרות על
הקונטרס, על מנת לתקן
ולחוסף במהדורה הבאה
בע"ה.

כמו כן, המעוניין לסייע להגיה
את הקונטרס כל שבוע לפני
צאתו, יפנה למערכת.

לאזנה לשיעור בקול הלשון

073-295-1245 ישראל
USA 605-313-6660

ומקיימים: כוכבית [*]
< - [#] סולמית
< - [מספר שיעור] -
[#] סולמית

© כל הזכויות שמורות

לקבלת העלון השבועי
בדוא"ל יש לשלוח בקשה
לכתובת:

bilvavi231@gmail.com

לקבלת העלון השבועי

בפקס

יש לשלוח בקשה לפקס
המערכת: 03-5480529

ללקיחת חלק בהוצאות
הגדולות של הדפסת הספרים
לזיכוי הרבים, ניתן לצור קשר
עם מערכת

'בלבבי משכן אבנה'

טלפון: 052.763.8588

פקס: 03-5480529

ת.ד. 34192 ירושלים 1001349

bilvavi231@gmail.com

תוכן העניינים

"נא אל התיבה"

ערך בא

פתיחה

נא אל התיבה

ז אופן הלימוד הפנימי של אאלפך חכמה

עבודה

י בלבביפדיה עבודת ה'
כא אוצר האותיות

מחשבה

כד בלבביפדיה מחשבה
מ סוגיות במחשבה
מא אוצר האותיות משיעורים בספר מורה נבוכים

רל"א שערים

נג צירוף ב-א

קבלה

נז בלבביפדיה קבלה
סא מילון ערכים בקבלה

ארמית

סה מילון ערכים בארמית

ליקוטים

סט עבודה
צא מחשבה

נספח

עה רשימת שיעורי שמע בנושא 'בא'

פתיחה אאלפך חכמה (איוב, לג, לג)

אמרו (חגיגה, י, ע"א) היתר נדרים פורחין באויר, ואין להם על מה שיסמוכו. תניא, ר' אליעזר אומר, יש להם על מה שיסמוכו, שנאמר (ויקרא, כז, ב) כי יפליא, כי יפליא (במדבר, ו, כ), שתי פעמים, אחת הפלאה לאיסור ואחת הפלאה להיתר. ועיין במגיד דבריו ליעקב (אות צ"ג).

וביאר בתורת המגיד (מטות) וז"ל, פלא הראשון הוא נקודת קמץ, והוא לאיסור, ופלא הב' הוא נקודת פתח, והוא היתר, עכ"ל. וכן הוא במגיד דבריו ליעקב (אות ר"ח). ועוד ביאר שם (ליקוטים, ד"ה אל"ף בי"ת) וז"ל, אל"ף דא"ב, הוא נקוד בניקוד פתח. הטעם הוא לפי שהוא ראשית, ע"ד אאלפך חכמה, הגם שיש אל"ף קדומה בניקוד קמץ (וזהו אל"ף של אָנְכִי הוִי"ה אלקיך הנאמר בעשרת הדברות), כי הקמץ הוא קודם הפתח, אמנם אל"ף זה הוא בלתי מושג כלל, על דרך דאיתא בספר יצירה (פ"א, מ"ח) בלום פיך מלדבר, ולכך האל"ף הוא בניקוד פתח, עכ"ל. ובעומק, זהו אאלפך חכמה, ב' אלפי"ן, אל"ף ראשון שורשו באל"ף בלתי מושג, והשני מושג. אולם אל"ף בלתי מושג גמור, זהו לעצמו בחינת אנכי.

ובדקות, א-ל-ף, וביאר שם (ליקוטים, ד"ה אל הוא) וז"ל, אל"ף הוא לשון לימוד לעצמו, ולמ"ד הוא לאחרים או מאחרים, ומהם נעשה ה' מוצאות פה (וזהו אות פ' של האל"ף מלשון פה). אולם אף כשלומד לעצמו, זהו בגדר ללמוד על מנת ללמד, לכך אף האל"ף הראשונה אינה מנוקדת בקמץ, כאל"ף של אנכי, אלא בפתח, שאף הלימוד לעצמו הוא על מנת לפתוח וללמד אחרים (אל"ף קמוצה, חג"ת דכתר, אל"ף פתוחה, נה"י דכתר, וחב"ד דכת"ר, מתהפך אל"ף לפלא).

ולכך כתיב (איוב, לג, לג) החרש ואאלפך חכמה, כי תחילה מחריש, ואזי דבק באין, ומתוך כך משיג החכמה, בבחינת והחכמה מאין תמצא. ומתוך החכמה חוזר ודבק באל"ף, וכמ"ש בבאר מים חיים (בראשית, ד"ה או ירמוז הכתוב) וז"ל, ונודע אשר מדת הכתר נקרא אל"ף, ע"כ אהי"ה בכתר, ועל שם אותיות פלא, כי אורו הוא נפלא ונעלם וכו', לפעמים נקראת החכמה ע"ש האל"ף, בסוד הכתוב החרש ואאלפך חכמה, כי ע"י החכמה מושג אור האל"ף, עכ"ל, עיי"ש. ועיין שבת (קד, ע"א). ועיין אור המאיר (וישב, ד"ה ועוד יש תועלת). וקדושת לוי (בשלח, ד"ה או יבואר. וכי תשא, ד"ה וזהו הרמז).

וכתב באוהב ישראל (בראשית, ד"ה ונהר) וז"ל, האל"ף היא הולכת עם כל המבטאות, כי כן הוא, שאין שום אות שלא יחובר בה האל"ף, כי האל"ף היא הבהרת האותיות. אמנם זו האל"ף הנסותרת, היא בקמץ, והנראת במבטאות שבתוך האותיות אחה"ע, היא בפתח, עכ"ל.

בא אל התיבה

אופן הלימוד הפנימי בכל תיבה של אאלפך חכמה

בס"ד מהשבוע (פרשת קרח), הננו מתעדים להוציא בכל שבוע בס"ד קונטרס "אאלפך חכמה", על תיבה - מילה אחת בלשון הקודש, והמסתעף ממנה בלשון ארמית. נבהיר את האופן הפנימי של הלימוד בקונטרסים הללו.

כתב בבית אהרן (נצבים, ד"ה וכמו שאומרים) וז"ל, אומרים בשם הבעש"ט זצוק"ל, על הפסוק "בֹּא אֲתָה וְכָל בְּיָתְךָ אֶל הַתִּבָּה" (בראשית ז, א) - שיכנס בתוך התיבה שמדבר "עם כל גופו ולבבו ומחשבתו", עכ"ל. ועיין חסד לאברהם (נצבים, דרוש לר"ה בתחילתו). ועיין מקור מים חיים (נח, עמוד התפלה, אות טו).

ובאהבת שלום (ויקרא, ד"ה אלא יש) כתב וז"ל, שצריך האדם להוציא דיבורו לפני השי"ת באהבה ויראה ותשובה ושמחה, ולשים כל כחו וחיותו באותיות שמוציא מפיו, על דרך המבואר בספרים בפסוק "בֹּא אֲתָה וְכָל בְּיָתְךָ אֶל הַתִּבָּה", עכ"ל.

וכתב במנחם ציון (וילך, ד"ה הוכמו שפרשנו) וז"ל, "בֹּא אֲתָה וְכָל בְּיָתְךָ אֶל הַתִּבָּה" - שצריך לבוא עם כל פנימיותו אל כל מלה ומלה, "שכל תיבה היא היכל בפני עצמו מאותן היכלות הקדושים הנעשים מצירופי אותיות, עכ"ל.

וכתב בפרי הארץ (וישב) וז"ל, וכשמתלבש בתיבות התורה ותפלה, נקרא "בֹּא אֲתָה וְכָל בְּיָתְךָ אֶל הַתִּבָּה", שנכנס כל עצמו בה, עכ"ל.

וכתב בקדושת לוי (פירוש אגדות, ד"ה הלפרשבעזראדון) וז"ל, שמעתים ממוריהגאון החסיד המפורסם מוהר"ר דוב בער, מ"מ ק"ק מעזריטש, פירוש הפסוק "בֹּא אֲתָה וְכָל בְּיָתְךָ אֶל הַתִּבָּה" - והיינו שישים האדם כל כוחותיו בתורה ובתפלה, בכל תיבה שאומר, ישים כל כוחותיו באופן שיבוטל מכל פעולותיו הגשמיים, ועל ידי התיבה שהוא רוחניות האותיות, מדובק ומקושר האדם לבורא ית"ש, עכ"ל, עיי"ש.

וּכְתַב בתולדות אהרן (ש"ל) וז"ל, מבואר בספרו של הגה"ק הרב ר' בער ז"ל, מ"מ דק"ק מעזריטש, והוא מחכמתו של הרה"ק והטהור הבעש"ט ז"ל, שעיקר הוא לדבר דיבורים של תורה ותפלה בכל כחו, ואז מדבק את עצמו לאור אין סוף ב"ה השורה בתוך האותיות, וזה מכניע כל הכוחות הגופניות, ובא ממש להתפשטות הגשמיות, ואז בא לעולמות עליונים ולשכליות ולבהירות חדשות בכל פעם, עכ"ל.

וּכְתַב בערבי נחל (נח) וז"ל, ידוע מ"ש בספרים מענין "בְּאֵתְּהָ וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתְּבָה", כי תיבה פירושו מלה, וירמוז כי האדם בעת תפלתו או תורתו רוצים המים הזדונים לגבור עליו, דהיינו מחשבות זרות ופניות וכד', ותיקונו לשים כל מחשבתו תוך התיבות והמלות של התורה והתפלה, ובזה נסתר תוך התיבות והדיבורים מפני המים הזדונים, והוא ממש כמין תיבת נח, עכ"ל. ועיי"ש דרך עליונה יותר.

בְּדוֹר דִּידָן, שִׁישׁ מְבֹלָשׁ ע"ז ג"ע וּשְׁפ"ד, וּמִינּוֹת, שְׁעָר נו"ן דְּקִלִּיפָה שְׁכֹלֵל הַכֹּל, יֵשׁ לְהִיכַנֵּס ל"תִּיבָה", תִּיבּוֹת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה, וְעַל יָדֵי זֶה לְהִינָצֵל. וּמִתּוֹךְ כֵּךְ לְדְבוֹק בְּא"ס ב"ה בְּרִצּוֹא בְּהַפְשֵׁטָה מִן הַתִּיבָה, וּבְשׁוֹב - שׁוֹב לְתִיבָה. וְזֶהוּ הַצֵּלָת דוֹר אַחֲרוֹן.

מדור עבודה

בלבביפדיה עבודת ה'
בא

אוצר האותיות
ארבע לשונות גאולה - והבאתי

בלבניפדיה עבודת ה'

בא

אתא - המשכה, והרי שבאותיות נמצא ההתפשטות מההתחלה לסוף וכמו"כ נמצא בהם השלב השני שזה החזרה מהסוף להתחלה.

ובהקבלה ליסודות הבריאה - עיקר התפיסה של יסוד המים זהו ההתפשטות מההתחלה לסוף, מלמעלה למטה וכלשון הגמ' על מים "עוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך", ומצד יסוד האש, טבעו הוא לעלות - "להעלות נר תמיד" והיינו שהוא חוזר לשורשו מתא לעילא.

וזה א"כ הסדר המתגלה בשורש, באותיות התורה הקדושה.

ומצד ההתפשטות מלעילא לתתא, כשהדבר יוצא ממקורו ומתפשט והולך, ככל שהדבר קרוב למקור כך יש בו יותר חוזק ותוקף וככל שהוא הולך ומתרחק, הרי שנעשה בו מציאות של החלשה, ומצד כך כמו שנתבאר כבר בכמה מקומות השורש של שליח - שלח זהו חלש בהיפוך סדר האותיות, כלומר - ככל שהדבר משתלח יותר הרי שהוא נעשה רחוק יותר ולכך הוא נעשה גם חלש יותר.

ולכן לשון שליחות נמצאת כפשוטו כשראובן שולח את שמעון וכדו' אבל כל התפשטות של דבר ג"כ נקראת שליחות כלשון הפסוק 'משלחי הרגל' וכדו' והיינו מאותה נקודה של התרחקות הדבר שקיימת בהתפשטותו.

בא - סדר האותיות בתיבת בא הוא מהב' לא', ובכללות - יש באותיות את האופן הפשוט יותר שבו הם מסודרים מההתחלה לסוף א' ב' ג' ד' וכו', ויש את האופן של סדר האותיות מהסוף להתחלה ת' ש' ר' ק' וכו', ומצד הסדר הזה, כשזה חוזר לשורש, השלב האחרון הוא החזרה מהב' לא', וזהו בא.

שתי תפיסות הבריאה שמתגלים בשני הסדרים שבאותיות

ובכללות ממש - הדברים ידועים ומפורסמים הרבה - בהתפשטות שקיימת בצורת הבריאה, ישנם שני שלבים, השלב הראשון הוא ההתפשטות של הדבר ממקומו שמשם הוא מתפשט ומתפשט עד שהוא מגיע לתכליתו, והשלב השני זה במה שהדבר חוזר בחזרה ממקום התפשטותו למקום שורשו, והדוגמא הבהירה לכך הוא במה שמבואר בלשון הגמ' בכבא בתרא לגבי המלאכים - "ממקום שמשתלחים, לשם מחזירים שליחותם" והיינו שמקום ההתפשטות שלהם שזה שליחותם הוא השלב הראשון, ובשלב השני הם חוזרים למקור שמשם הם נשתלחו.

והרי שורש כל דבר הוא באורייתא ובאורייתא עצמה השורש הוא באותיות התורה, וזהו א"כ השורש המתגלה באותיות שמונח בהם כח ההתפשטות כמו שביארו הרבה מרבתינו שאות זה מלשון

כך עיקר תכלית הבריאה היא בהתפשטות שלה למטה, ויסוד הדברים הוא שעיקר תכלית גילוי הבריאה הוא לגלות את הגילוי דוקא מתוך ההסתר והחושך בבחינת "יתרון האור מן החושך" כלומר - מתוך החושך, וכן בחושך עצמו, בתוך החושך גופא ישנו שורש גילוי של אלוקות לתתא.

ומצד התפיסה הזו, הרי שהכל מתפשט והולך עד שהוא מגיע לסוף מקום התפשטותו, ושם הוא נעשה עב יותר, גס יותר ועכור יותר עד מקום ההסתר, מקום ההעלם שזהו העולם מלשון העלם, זהו סדר התפשטו.

ובסדר האותיות זוהי ההתפשטות מהא' עד ת' ששם בת' הוא מקום האחרית, שבו נמצא מקום הגילוי השלם של הבריאה, ובזה היתרון של הבריאה דייקא כאן בעולם התחתון [שמתחיל בת']. והיינו שמתגלה בו האופן של הירידה למדרגה הנמוכה ביותר שישנה כפי שיעור חכמתו יתברך שמו, ושם עיקר מקום גילוי הבריאה, ועל זה נאמר "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" וכמו כן אומרים חז"ל (אבות פ"ד, י"ז) "יפה שעה אחת של תשובה ומעשים טובים בעולם הזה יותר מכל חיי העולם הבא", וזוהי ההבחנה של סדר האותיות מההתחלה לסוף כמו שהוזכר, הא' לת'.

התפיסה שהתכלית היא נסוד 'תשובה' קדמה לעולם'

אבל ההבחנה הנוספת שמתגלה בבריאה היא שהתכלית שלה היא בסוד

וכאשר הדבר חוזר מתתא לעילא, חזרתו היא מאותה מנקודת אחרית שאליה הוא הגיע, וכיון שבנקודת האחרית שאליה הוא הגיע, הוא נמצא שם כבר באופן של תמצית הדברים בבחינת החלש שבשלח כפי שנתבאר שאז כבר אינו כפי תוקף התפשטותו מתחילתו, אזי כאשר הוא חוזר מתתא לעילא - לפחות בהבחנה השורשית הפשוטה - הוא חוזר ממקום החולשה שבו ולאט לאט כשהוא חוזר ומתקרב לשורשו, ככל שהוא מתקרב יותר, הרי שהוא מקבל יותר הארה מן השורש.

וזה מה שמתגלה באותיות האחרונות תשר"ק שמצד הסדר מהסוף להתחלה - תש, רק, תש זהו מלשון 'צור ילך תשי' ובלשון הגמ' 'מתישין כח פמליא של מעלה', 'תש כחו כנקיבה' וכדומה, וכמו כן בתיבה 'רק' - "אכין ורקין מיעוטים הן", וזה א"כ הסדר של האותיות מהסיפא לרישא - תשר"ק שמתגלה בהם האופן שהדבר אינו נמצא בתוקפו אלא הוא במקום החולשה.

ואלו א"כ התפיסות השורשיות ממש של ההארה שקיימת בבריאה בהתפשטות שלה ממקומה, משורשה, ובחזרתה שוב בחזרה למקורה העליון.

התפיסה שתכלית הבריאה היא "דירה בתחתונים"

שרשי הדברים - כמו שכבר נתבאר בכמה מקומות, ישנם שתי תפיסות שורשיות מהי התכלית שבבריאה, התפיסה האחת היא שתכלית הבריאה היא "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" ומצד

וביאור הדברים - 'אין העולם מתקיים' זה לא תוקף של דין בלבד שמכחו נוצרת אי-האפשרות לעמוד בשיעור הצמצום של הדין, בגבולות הדין, אלא תפיסת הבריאה מצד מידת הדין היא להחזיר את העולם בחזרה לשורשו, זהו העומק של 'ראה שאין העולם מתקיים'.

וע"ז נאמר "עמד ושיתף עמו מידת הרחמים", וכמו שידוע מיסוד דברי המהר"ל שרחמים נקראים רחמים מלשון רחם ששם הוא מקום ההולדה, ולפי"ז ה'שיתף עמו מידת הרחמים' היינו שהוא שיתף עמו עוד תפיסה של התפשטות והמשכה שזהו התפיסה של הולדה, ומכח כך יש קיום לבריאה.

אבל אין הכוונה שמכאן ואילך התפיסה של מידת הדין לוקה והיא איננה מתקיימת, כי באמת התכלית היא להחזיר את הכל בחזרה לשורש שזהו ה"נ' הפוכה" כמו שנתבאר, בחינת הדי-נ' שבדין והרי שמצד כך התכלית של עומק הבריאה היא הכח שמחזיר את הכל בחזרה לשורשה.

ולפי"ז, ה"עלה במחשבה לברוא את העולם" זה גופא מידת התשובה שנאמר בה 'תשובה קדמה לעולם', כלומר - כפשוטו המימרא של חז"ל "בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין" והמימרא של חז"ל "תשובה קדמה לעולם" אלו הם שתי מימרות נפרדות, אבל בעומק הם היינו - הך, וזהו ה'עלה במחשבה' דייקא 'עלה' כי כל מה שירד צריך לחזור ולעלות.

"תשובה קדמה לעולם" ומה שמונח ב"תשובה קדמה לעולם" הוא שכל דבר צריך לשוב בחזרה לשורשו, כשהוא נתפשט הרי שהוא התרחק ותשובתו היא לחזור ולהתקרב לשורשו.

ומצד כך, צריך להבין בעומק את מה שאומרים חז"ל כידוע "מתחילה עלה במחשבה, לברוא את העולם במידת הדין" - כפשוטו וודאי, מידת הדין היא מידת הדין ומצד כך הפשטות של מידת הדין היא להעמיד גבול לדבר בבחינת 'די' עד היכן הוא מתפשט, אבל בעומק דין הוא אותיות ד'-נ' כידוע. ובזה, האופן של הדי-נ' הוא שכשהדבר מגיע במקום התפשטותו עד מקום ה'די' שבו הרי שמתגלה ה'נ' הפוכה שמתהפכת ומחזירה את הכל בחזרה לשורשו וזהו בחינת ה'נ' הפוכה שנמצאת בפרשת 'וייה בנוסע הארון' שיש נ' בראשיתה ונ' באחריתה וזה מתגלה דייקא במסע של הארון, שהוא - המסע של האותיות שבלוחות שנמצאים בארון, ולכן יש נ' בראשית ונ' באחריתה שזהו ה'נ' המתהפכת שמחזירה את הכל בחזרה לשורשו.

וזהו 'מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין' והמשך דברי חז"ל שם "ראה שאין העולם מתקיים" - ולפי מה שנתבאר, מה שאין העולם מתקיים, זה לא רק מכח שהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה בבחינת 'מי יצדק לפניך בדין' אלא הפנים הנוספות העמוקות של דברי חז"ל הם שמצד מידת הדין התכלית היא להחזיר את הכל לשורשו ובזה גופא א"כ - 'אין העולם מתקיים'.

שהתכלית היא שהוא יהא עשוי וגמור כאן, - זה חצי תפיסה בהגדרת תכלית הבריאה, זה צד אחד של מטבע - אלא ה"סוף מעשה" של הבריאה הוא שהכל חוזר לשורשו, והחזרה לשורשו זהו ה"עלה במחשבה" כמו שנתבאר, שהוא עולה בחזרה במחשבה ועי"כ הכל חוזר למקורו העליון להיכלל במחשבה דמעיקרא.

ובעומק יותר, זוהי ההבחנה של מה שנאמר בקרא "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים".

וכידוע עד מאד שבהבחנה הזו, הבריאה כולה היא אינה קיימת אלא ב"מדמה", זהו "היינו כחולמים" שהרי הכח השולט בחלום בשעת השינה הוא כח המדמה, וכשהאדם מתעורר 'חדשים לבקרים' הרי שהוא נעתק מתפיסת "מדמה" לתפיסת מוחין שמתחדש לו מציאות של מוחין.

והרי שבעומק תכלית הבריאה היא להשיב את הכל למחשבה הראשונה שהכל נמצא אז במדרגת השורש, ומצד כך, כל מה שנראה שיש כאן במציאות העולם חוזר בחזרה לשורשו העליון, וזה ההבחנה של אותיות התורה שמגיעים מהסיפא לרישא מהת' לא' כמו שנתבאר, וזוהי התפיסה העליונה של התורה בעומק.

וזוהו "תשובה קדמה לעולם" כמו שנתבאר, ונחדד את הדברים - "קדמה לעולם" היינו שכל דבר שקיים כאן בעולם, תחילת התנועה שלו במצב של ה'מחשבה תחילה' היא שה'סוף מעשה'

זה א"כ השורש של 'עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין' שמכחו מחזירים את הכל בחזרה לשורש.

שני המהלכים מהו ה"סוף מעשה" של הבריאה

ובעומק, זוהי ההבחנה של "סוף מעשה במחשבה תחילה" - בוודאי שהפירוש הפשוט הוא כמו במשל הידוע שיש בדברי רבותינו שכשבנאי רוצה לבנות בית הרי שקודם לכן הוא מצייר את הבית איך יהא ציורו ותבניתו ולאחר מכן הוא בונה אותו בפועל שה"סוף מעשה" - הבנין, הוא "במחשבה תחילה" כפי התכנית שהיתה מעיקרא.

אבל בעומק יותר, לפי מה שהתבאר - ה"סוף מעשה" הוא מה שהיה מונח במחשבה תחילה, ומצד כך, כיון שהמחשבה דמעיקרא היתה להחזיר את כל הבריאה בחזרה לשורשה, ולכן זה ה'סוף מעשה' של הבריאה שמתקיים לבסוף.

והרי שיש כאן שתי מהלכים מהו ה"סוף מעשה" של הבריאה, מצד יסוד המים, ה"סוף מעשה" של הבריאה הוא ה"נתאוה להיות לו דירה בתחתונים" שמתקיים בבנין ביהמ"ק השלישי שלא חרב לעולם, שזוהי הבחינה של אותיות מלשון 'אתא' - המשכה שנמשך מא' ועד ת', והרי שבמדרגה הזו, זוהי תפיסת תכלית הבריאה שב"סוף מעשה".

אבל בתפיסה העליונה יותר, ה"סוף מעשה" הוא להחזיר את הכל בחזרה, ודייקא "סוף מעשה" כי הסוף של העשייה של כל דבר הוא לא כפשוטו

הארץ הולכים ומתפרטים עוד ועוד, זה תפיסת הבריאה.

העומק של "ואם אין מקבלין את התורה" שנמדרגת מתן תורה

אבל כשמתגלה ההיפך, החזרה מהת' לא' הרי שהבריאה גופא חוזרת מתפיסת השניים שבה לשורשה שהוא האחד שלמעלה מהבריאה.

והמקום שזה מתגלה זהו במדרגת השמיעה של "אוזן ששמעה

בהר סיני" שבלשון חז"ל זה "תא שמע", מהת', לא', ומהו השמיעה של הר סיני? זהו מה שנאמר שם "אם אתם מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו, אחזיר את כל העולם כולו לתהו ובהו", אלא שכפשוטו זה תנאי שהקב"ה התנה עם מעשה בראשית, אבל בכל תנאי בעומק שני הצדדים מתקיימים שזה הרי מה שמבואר בגמ' במכות "קללת חכם אפי' על תנאי היא באה" ובשורש השורשים הרי הוא יתברך שמו "חכים ולא בחכמה ידיעא" ומצד כך מתקיים ה"אפילו על תנאי היא באה" של ה"אחזיר את כל העולם כולו לתהו ובהו".

אלא שכאן בעומק, זה לא מדין קללה כפשוטו אלא - "אם מקבלים את התורה" מדין מקבל הרי שהבריאה מתקיימת, "ואם אין מקבלין" כלומר - לא כפשוטו שהם אינם מקבלים כמו ששאר אומות העולם לא קיבלו מכח ששאלו 'מה כתיב בה', אלא 'אין מקבלין את התורה' היינו שהתורה לא מתגלה רק באופן של 'מקבל' אלא באופן שמחזירים את התורה

שלו זה שהוא עתיד לחזור בחזרה ל"קדמה לעולם".

זה הקיום של כל מה שקיים כאן בעולם שמונח בסוד התשובה שקדמה לעולם כלומר שקדמה ומהווה שורש לכל מה שקיים כאן, ואלו הם האותיות שבאים מהסוף להתחלה שהם מגלים את עומק התפיסה של תכלית הבריאה כמו שנתבאר.

והאותיות הללו חוזרים ועולים מהת' לש', וכך כסדר הם חוזרים ועולים עד החזרה מהב' לא' כמו שהוזכר שזהו ה'ב'א'.

ולפי"ז מהי ההגדרה של 'ב'א' בפרטות - כל אות שחוזרת כגון מהת' לש', מהש' לר', מהר' לק' וכו' זה עדיין בתוך תפיסת השניים, אבל כשזה חוזר מהב' לא' הרי שזה חוזר מהשניים לאחד.

וזוהו עומק הגילוי של "קודם שנברא העולם היה הוא אחד ושמו אחד" כלשון הפרקי דרבי אליעזר [ובלשון אחר - "היה הוא ושמו לבדו"], - זה מה שהיה קודם בריאת העולם, וכשהב' חוזר לא' שזה ה'ב'א' היינו שהכל שב בחזרה ל'אחד', כלומר - הרי כל מציאות הבריאה ביסודה היא התפרטות של פרטים כמו שדורשים תז"ל מ"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" - 'את השמים' שמים וכל תולדותיהם ואת הארץ' הארץ וכל תולדותיהם וזהו ה'את' - מא' ועד ת', והיינו שכל הבריאה בנויה בתפיסת השניים שזהו התפיסה של התפרטות באופן של שורשים וענפים והענפים הללו שאלו הם תולדותיהם של השמים ותולדותיה של

א כמו שנתבאר לעיל בשורש 'את'.

ששאלו בני ישראל "היש ה' בקרבנו אם אין" שהכוונה בשאלתם היא שישנם שתי סוגי הנהגות, הנהגה בסוד 'יש' והנהגה בסוד 'אין' וזו היתה שאלתם כיצד היא הנהגה.

כמו"כ בסוגיא דידן, ישנם שני אופנים של גילוי של תורה שהיה במתן תורה, גילוי באופן של אותיות מההתחלה לסוף וגילוי באופן של אותיות מהסוף להתחלה.

סדר האותיות של 'דרדקי' וסדר האותיות של 'סבי'

וכדברי הגמ' הידועים במסכת שבת דף ק"ד - "אתו דרדקי לבי מדרשא" שהם דרשו את האותיות כסדר אל"ף בי"ת - אל"ף בינה, גימ"ל דל"ת - גמול דלים וכן הלאה כסדר הדברים שנתבאר שם, אבל בעומק, זה רק במדרגת 'דרדקי' שמתחילים מהתחלה וכסדר הדבר מתפשט והולך, אבל ה'סבי', באיזה אופן הם דורשים את האותיות? - מהסוף להתחלה, שזהו 'סב' מלשון 'סובו ציון והקיפוא' 'ויסב אלקים' וכן ע"ז הדרך, והיינו שהסב, נמצא בתנועה להתחלה, ואלו הם ה'סבי' שאינם עוסקים באותיות כמו הדרדקי מא' לב' ג' ד' וכו' אלא ה'סבי' עוסקים בתורה במדרגא 'תא שמע' מהת' לא' שהוא חוזר כסדר מהת' לש' וכו' עד שהוא חוזר מהב' לא' ששם נמצא עומק נקודת החזרה של כל התורה כולה, שמתגלה האופן שהיא חוזרת לשורשה.

וכמוכן, השלימות האמיתית של הדברי תורה היא באופן של

לשורשה, וכדוגמא בעלמא, כששולחים שליח לתת מתנה לפלוני, אם אותו פלוני אינו מעניין לקבלה הרי שהדבר חוזר למי שנתן אותו, וזהו 'אין מקבלין את התורה' שמונח כאן עומק של גילוי של תורה באופן של אותיות שחוזרות לשורשם, ומצד כך, גם הבריאה עצמה חוזרת למקורה מצד התיקון שזה החזרה ל'אחד' שלמעלה מהבריאה.

והגילוי של זה התגלה מצד הקלקול שבבירת הלוחות כלשון חז"ל

הידוע שכשהלוחות נשתברו "אותיות פורחות באויר" ומה שהם פורחות באויר היינו שהם בתנועה של חזרה למקורם, זה ה'אותיות פורחות באויר' שהתגלה מצד הקלקול מכח חטא העגל ושבירת הלוחות, אבל כשזה התגלה במתן תורה עצמו התגלה המדרגה העליונה של 'אין מקבלין את התורה' כמו שנתבאר, וכדוגמא בעלמא, כמו שבזמן חורבן הבית אומרים חז"ל שהגזרים שהיו ממונים על המפתחות זרקו את המפתחות למעלה, כלומר - זה לא כפשוטו שהמפתחות חזרו ונסתלקו בעלמא, אלא מונח בהסתלקות הזו החזרה למקור.

וזוהי תכלית הבריאה בעומק, החזרה למקור.

והרי שאלו הם שתי אופנים שמתגלים, אופן של 'מקבלים את התורה' שהתכלית היא לתת ואופן של 'אין מקבלין את התורה' שהתכלית היא החזרה ללעילא.

וכדוגמא בעלמא, מעין מה שמבואר בחז"ל להדיא כלפי השאלה

ההבחנה בין מימרא שחיא 'דבר הלכה'
למימרא שאיננה 'דבר הלכה'

וביאור הדברים א"כ - הרי כסדר בכל צורת הלימוד שלומדים את

הויות דאביי ורבא בש"ס יש את ה'הוה אמינא' בכלל ובעיקר יש את ה'תיובתא' שמתפרש כפשוטו בחזרה מן הדבר - ובוודאי, כפשוטו זה כדברי הגמ' בגיטין 'והמכשלה הזו תחת ידך - אין אדם עומד על דבר הלכה אא"כ נכשל בו'.

אבל צריך להבין זאת עמוק - 'דבר הלכה' זהו ההתפשטות של המימרא שנאמרה בש"ס מההתחלה עד הסוף בבחינת לומד על מנת לקיים לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. שמצריך לימוד מההתחלה עד הסוף - וגם בזה נאמר יסוד הדין שאין אדם עומד על דבר הלכה אא"כ נכשל בו.

אבל כשזה מימרא שהיא אינה 'דבר הלכה' כלומר, שזהו דבר שלא הגיע לאחריתו, אין הכוונה בעומק שזה תקלה שקרתה טעות ולכן הדבר לא הגיע לאחריתו אלא מה שנעשה בדבר 'תיובתא' היינו מלשון תשובה שהוא חזר בחזרה למקורו, וזה גופא עומק של הדברי תורה שהתכלית שלהם היא בחזרה של התיבות ושל האותיות בחזרה לשורשם שזה הבחינה המתגלה ב'סבי' כמו שהוזכר מלשון סב שהוא מסתובב חזרה להתחלה ומלשון 'תב' שב'תיובתא'.

אלו הם הדברי תורה שחוזרים בעצמם למקורם העליון.

"והחיות רצוא ושוב" מראשיתם לאחריתם ומאחריתם לראשיתם וחוזר חלילה זוהי הצורה הכוללת והשלימה. עומק ה'הוה אמינא' וה'תיובתא' שבש"ס

נתבונן להבין עמוק - הרי כל הש"ס כולו מלא ב'הוה אמינא' שלאחר מכן הגמ' חוזרת בה ממנה, וזה ברור ופשוט - חס ושלום הוא לומר שה'הוה אמינא' הם דברי טעות - ופשוט הדבר שכשהאדם לומד 'הוה אמינא' של גמ' הוא ג"כ נצרך קודם לכן לברך ברכות התורה, ובעומק, כל 'הוה אמינא' בגמ' שלא עומדת למסקנא ביאור הדבר שאלו הם הדברי תורה שחזרו בחזרה לשורשם, וכך מבואר בעומק ביסוד דברי הרמח"ל לגבי המושג 'תיובתא' שזה תמיד החזרה הגמורה המבוארת בש"ס, כלומר, כשישנה מימרא שיש בה תיובתא הרי זה מלשון 'תב' וזה מלשון תשובה, וכמו כן מלשון תיבה כלומר שהוא משיב את האותיות שכתיבה בחזרה לשורשם וזה גופא התשובה.

ומה שזה באופן של 'תב' כי החזרה שמתגלה כסדר הוא מהת' רק עד לב' אבל עדיין זה לא חזרה שלימה עד הא' כמו ב'בא' שחוזר מהב' לא' ל'אחד', והיינו משום שכל התורה היא בסוד הַי"ת שיסודה הבחינה של שנייב שמתגלה בתיבה 'פַת' ש'תב' היא להיפך ממנה, שזוהי הב' של 'בראשית שבה התחילה התורה, ולכן הת' חוזרת רק לב'.

וזה בעומק אחד מהצירופים של התיבה 'בראשית' עצמה תב-ראש שבחזרה מהת' לב' הוא חוזר לראש, להתחלה.

ב שזה גם הבחינה של בַּיַת שמתגלה בבריאה.

'בית בחורבנו' זה שמתגלה בבית המקדש שכשהוא חרב הוא חוזר בחזרה לשורשו.

והיינו שדייקא מהמקום שנאמר בו "מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים" שזה המקום שממנו יוצאים הדברי תורה, הוא מקום שמתגלה בו אופן של 'בנה וחרב', הרי שמונח כאן מהי צורת העסק בדברי תורה מצד המהות הפנימית שלהם שכיון שזוהי מהותם לכן גם זהו צורת העסק בהם.

והרי שצורת העסק הוא שהאדם מקיים את הדבר ומחריב אותו, מקיים את הדבר ומחריב אותו וחוזר חלילה.

כשהיה את גזירת שריפת התורה, מאריך הרמח"ל לבאר איזה צד תיקון היה בגזירת שריפת התורה, כלומר - וודאי שכפשוטו שריפת התורה אינה אלא קלקול אבל בעומק מבאר הרמח"ל שבשריפה עצמה מונח ההתעצמות של חזרת המאור לשורשו, ובוודאי שיש בזה כמה הבחנות, אבל זוהי דוגמא כללית לתפיסה שדובר, שהעומק של תפיסת הבריאה היא שמחד, האדם מקיף בקומתו את כל ההיקף השלם של ההתפשטות הגמורה לתתא אבל מאידך הוא מקיף גם את החזרה הגמורה של הכל שחוזר ושב בחזרה למקורו ושורשו העליון. התנועה בחזרה לשורש - הפקעת ההעלם שבעולם

וכאשר זה המבט של האדם על הד"ת וכמו"כ זה צורת המבט שלו על הבריאה, וכתולדה מכך זה צורה שבה הוא עוסק בדברי תורה כמו שנתבאר, הרי שהאדם חי עמו ואצלו, שהרי מה שמעלים

הצורה הפנימית של העסק בדברי תורה **ומצד** כך, כאשר האדם לומד דברי תורה עומק צורת הלימוד היא שהאדם צריך להתבונן בהם בצד אחד באופן של התפשטות אבל גם באופן של צד שני לחזור בו מכל מה שהוא אמר.

ואחרי כן - או שכשהוא חוזר בו, הוא נשאר בחזרתו, או שהוא חוזר מהחזרה והוא מתפשט בחזרה באותם דברים והוא מגיע לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

וזוהי א"כ, הצורה הפנימית של העסק בדברי תורה, כיון שנתבאר ששלימות צורת הגילוי שבו הקב"ה ברא את עולמו הוא באופן של 'עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין' שה'עלה' זה החזרה לשורש, ומצד שני יש את ה'עמד ושיתף עמו מידת רחמים' שזה הרחם שהוא שורש של הולדה והתפשטות, ולאחמ"כ חוזר חלילה ל'עלה במחשבה' וכו'.

ולכן צורת הדברים היא שבכל דבר ודבר שהאדם עוסק ובשורש בעסק באורייתא, - זהו באופן שהוא מתפשט ולאחר מכן חוזר בחזרה לשורשו, הוא לומד דברי תורה ומשכיל אותם ולאחר מכן הוא מעמיד צד שעי"כ נוצרת סתירה לכל דבריו.

והדוגמא הבהירה לכך - "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים" זהו מקום בית המקדש שמשם יוצאת תורה והוראה לעולם כלשון חז"ל ועל המקום הזה נאמר בחז"ל "הראה לוג בית בבניינו ובית בחורבנו" כלומר -

ג [שנאמר ליעקב אבינו].
ד והרמח"ל עצמו מבאר שם את הדבר בדקות נוספות.

ובפרטות, מהת' לב' זה עדיין לא מסירות נפש אלא זה בגדר עליה - והרי בכל עליה מונח קושי, אבל כשזה חזרה מהב' לא' זהו גדר של מסירות נפש כי שם הכל חוזר ל'אחד', כלומר - במסירות נפש הוא מבטל את ההתפרטות שמהב' ואילך וחוזר למציאות של הא', ה'אחד' וכיון שזה למעלה מקומת הבריאה לכן זה כח של מסירות נפש, - זהו "קמאי קמסרי נפשיהו על קדושת השם".

זה לא 'השכלה' בלבד שהאדם משכיל כך את הדברי תורה כי אם כן, הרי שהוא עוסק בדבר שלמעלה ממדרגתו, אלא כשהוא חי במדרגת המסירות נפש מה שהוא מחזיר כל דבר לשורשו, זהו מכח האור הפנימי שנפשו חוזרת לשורשה - ולכן הוא משיג את הדברי תורה הללו באופן הזה שכל דבר חוזר לשורשו.

כח המודה על האמת שבאורו של משיח

וזה הכח שנמצא בדברי החכמים שנקרא "מודה על האמת" שעי"כ הוא שב בו מדבריו, וכמו כן אומרים חז"ל לגבי יהודה שהוא נקרא יהודה מלשון הודאה כי היה לו את מידת ההודאה - וזה אורו של משיח כמו שנאמר בקרא "לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו עד כי יבוא שילה ולו יקהת עמים", והיינו שהאור של משיח שהוא כח של הודאה, כשהוא מודה לדבר הרי שהוא בטל לדבר ומחזיר אותו בחזרה לשורשו.

וזוהי הארתו של משיח, כלומר - הארת משיח היא אותה הארה שהבריאה מגיעה להתפשטות האחרונה שלה מתחילת הבריאה כסדר כל ימות עולם עד שמגיעה לנקודה האחרונה שלה, אבל

את כל מציאות גילוי הבורא בעולם הוא העולם עצמו מלשון העלם שאמיתתו הנעלמה נעלמת מכח העולם, אבל כשבכח נפשו של האדם נמצאת כל הזמן התנועה של החזרה לשורשו שכסדר הוא מחזיר את הכל לשורש, נמצא שכל שורש כח ההסתר וההעלם אינו קיים.

וזוהי המדרגה של מה שאומרים כל יום במטבע ברכת יוצר אור ובורא חושך "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית" כלומר - מה שהבריאה מתחדשת בכל רגע היינו משום שהיא נחרבת בכל רגע ולכן היא מתחדשת בכל רגע, וזה ברור לכל בר-דעת, לשם מה צריך שהיא תחרב כל רגע על מנת שהיא תיבנה לאחר מכן, והרי ברור ופשוט שלא מונח כאן בשורש כח של חורבן דקלקול, - מונח כאן שזה האופן והצורה של הבריאה שבכל רגע מהתתר"פ חלקים שבשעה, הבריאה נחרבת וחוזרת וניבנית, נחרבת וחוזרת וניבנית וחוזר חלילה, וזוהי הצורה הפנימית של כל מה שקיים כאן.

כח החזרה לשורש - מהאור הפנמי של המסירות נפש

והכח הזה בנפש זהו כח המסירות הנפש של הדורות הראשונים כמבואר בגמ' "קמאי קמסרו נפשיהו על קדושת השם" כלומר - מה שהם מוסרים נפשם על קדושת השם היינו שהם משיגים את הדברי תורה באופן של החזרה מהת' לא' ובפרטות, בחזרה של הפא' מהב' לא', ומי שמשיג את אותם דברי תורה הרי שהוא חי במדרגת מסירות נפש, והאור שמתגלה לו זה מהמהות של צורת התנועה שלו בחזרה לשורשו.

בהארט משיח. "אור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו יחד במהרה לאורו".

סיכום

[מתבררים כאן בהרחבה שתי התפיסות השורשיות שבתכלית הבריאה, התפיסה של 'להיות לו דירה בתחתונים', והתפיסה העליונה יותר שהתכלית היא שהכל שב לשורש, 'לאחד' שלמעלה מהבריאה]

א. הבריאה ביסודה בנויה באופן של שורש-מקור הבריאה שנמצא לעילא מחד, ומאידך מבנין כלל הבריאה עד נקודת האחרית שלה שמגיעה לתתא, וכיחס שביניהם, ישנם שתי תפיסות, מצד יסוד המים שטבעם לרדת מעילא לתתא עיקר התפיסה היא המשכה מהמקור עוד ועוד עד סוף מקום ההתפשטות לתתא, ולעומת כך, מצד יסוד האש שטבעה לעלות לעילא, התפיסה הוא שתנועת כל דבר הוא לחזור למקור שורשו למעלה.

ב. וכפשוטו, מכח השורש הוא מקור ההארה, ובהתפשטות, הדבר אינו נמצא בתוקפו אלא כפי התרחקותו כך הוא נחלש יותר, לכן השלב הראשון הוא התפשטות, אך בשלב השני, כל דבר שירד צריך לחזור לשורשו שהוא מקום תוקפו, אבל בעומק - בתכלית הבריאה עצמה מהי, ישנם שתי תפיסות, תפיסה שהתכלית היא 'להיות לו דירה בתחתונים' לתתא ומצד כך, דייקא במקום ההסתה והעביות יש גילוי אלוקות בבחינת 'תרון האור מן החושך', ותפיסה ההפוכה שהתכלית היא בסוד 'תשובה קדמה לעולם' ומצד כך תשובת כל דבר היא לחזור לשורשו.

ג. שורש הבריאה הוא ה"מחשבה תחילה", ה"עלה במחשבה לברוא את העולם אלא שמצד העמד ושיתף מידת הרחמים' מלשון רחם התכלית היא הולדה והמשכה שמכח כך יש קיום לבריאה עד התכלית של 'דירה

כשהיא מגיעה לנקודה האחרונה שלה - אז מתגלה התשובה, וזוהי ההגדרה שנקראת בלשון חז"ל "תשובה סגי", וחידוד הדברים - ישנם ב' מהלכים של תשובה, יש מהלך של תשובה מהת' עד הב' כמו שנתבאר, אבל המהלך העליון שבתשובה שזהו ה'תשובה סגי' היא תשובה שהאדם חוזר לא', 'לאחד' שזה הבא' כמו שנתבאר.

ומה שנאמר בנביא "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" - השורש של ה'בא' היה ביציאת מצרים שזה פרשת בא - "בא אל פרעה" ושם כבר דקדקו המפרשים מדוע לא נאמר 'לך אל פרעה' אלא 'בא אל פרעה', אבל ברור הדבר - הרי כידוע מה שפרעה נקרא פרעה זהו מלשון גילוי כלשון הפסוק "כי פָּרַעַה אהרן" שפריעה זהו לשון התגלות וכמו"כ במצות פריעה שיש במילה וכדו', ולפי"ז 'בא אל פרעה' היינו שכאשר האדם חוזר מהב' לא', שם נמצא הפריעה דהיינו מקום הגילוי השלם.

והתפיסה הזו היא עצם עומק הבריאה, אלא שהיא הושרשה ביציאת מצרים שזהו הגילוי של "אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים" וזה השורש לגאולה העתידה, לאורו של משיח שבא משורש יהודה מלשון מודה, והמשיח בהודאתו מחזיר את הדבר למקורו לשורשו מכח עומק נקודת הביטול כמו שנתבאר, וזהו העומק של הגילוי שמונח בדברי תורה.

ומ"מ א"כ, התמצית העולה מן הדברים היא - יש כאן שני אופני גילויים שמונח בדברי תורה, האופן הפשוט של הדברי תורה הם דברי תורה באופן של התפשטות מהרישא לסיפא שזהו הסדר של האותיות, אבל באופן העמוק יותר - ההתפשטות הזו גופא חוזרת לשורשה. וזה "תורה חדשה מאתי תצא" שמתגלה

ז. והגילוי של זה בפועל, במה שיש בש"ס שתי סוגי מימרות - אופן של מימרא שנשארת להלכה שזה גילוי של ד"ת שמתפשטים עד הסוף, אבל יש גם אופן של 'הוה אמינא' ו'תיובתא' [-מלשון תשובה] שהגמ' חוזרת בה והיינו שהד"ת חוזרים לשורשם.

ח. ולכן הצורה השלימה של העסק בד"ת היא ב'רצוא ושוב', התבוננות בד"ת בהתפשטותם ולאחמ"כ העמדת צד שני שהוא סיבה לחזרה מהדברים - וחוזר חלילה.

ט. התורה מתחילה בב' - 'בראשית' כי יסודה היא בתפיסת שניים ולכן גם החזרה של ה'תב' שב'תיובתא' היא רק מהת' עד הב' - ובנפש זוהי תנועה של עליה, אבל למעלה מכך יש את הבא, החזרה מהב' לא' שלמעלה מתפיסת השניים של קומת הבריאה ולכן זה מצריך מסירות נפש בכדי לבטל את תפיסת הב' - השתיים ולחזור לא', ל'אחד', ומצד כך השגת הדברי תורה באופן שהם חוזרים לשורשם זה לא 'השכלה' בלבד, אלא מכח האור הפנימי שהנפש חוזרת לשורשה הוא משיג ד"ת שחוזרים לשורשם.

י. הארתו של משיח שבא מיהודה היא במה שהוא 'מודה על האמת' שמכח כך הוא בטל ושב בו מדבריו ובזה הוא מחזיר את הדברים לשורשם - וזה עומק הגילוי של "תורה חדשה מאתי תצא".

מספר השיעור בקול הלשון #34441240

בתחתונים' בבית השלישי שלא יחרב לעולם - אבל דייקא 'עמד ושיתף' כי עדיין נשארת התפיסה העליונה יותר של "ראה שאין העולם מתקיים" שהתכלית שהעולם יחזור למקורו להיכלל במחשבה דמעיכא, - ומצד כך יתגלה בעומק, שביחס למחשבה הראשונה שהוא בבחינת 'מוחין' [-שזה עומק התפיסה של תורה] כל הבריאה אינה קיימת אלא ב'מדמה' בבחינת "היינו כחולמים".

ד. ובעומק יותר, כל הבריאה היא בתפיסת שניים - התפרטות של שורשים וענפים אבל קודם הבריאה מתגלה 'אחד' - הוא ית"ש לבדו, ומצד תפיסת השניים שבבריאה הענפים מתפרטים עוד ועוד, אבל מצד התפיסה העליונה, מתבטלת תפיסת השניים - ההתפרטות וישנה עלייה ל'אחד' שלמעלה מקומת הבריאה.

ה. שורש הכל באורייתא - ובאותיות התורה, ומצד כך, תפיסת ההתפשטות היא באותיות כסדרם א' ב' ג' וכו' עת ת' ואות זה מלשון 'אתא' - המשכה, ותפיסת החזרה לשורש היא בסדר של ת' ש' ר' ק' עד א', ומונח בזה שני גילויים של תורה, גילוי של תורה שיורדת ומתפשטת עד לתתא, וגילוי של תורה שמתגלית מהמהות של תנועת הדברי תורה כשהם באופן של חזרה לשורשם.

ו. והשורש הוא במתן תורה שמחד מתגלה "מקבלים את התורה" תורה באופן שהיא מתקבלת בבריאה, אבל מתגלה גם "אם אין מקבלים את התורה אחזיר את כל העולם לתוהו ובוהו". כלומר - מצד העומק שמתקיימים ב' הצדדים שבכל תנאי, הקיום של 'אין מקבלין את התורה' הוא לא כפשוטו אלא שמתגלה תורה שהיא לא באופן של 'מקבל' אלא באופן שמחזירים אותה לשורשה.

אוצר האותיות

ארבע לשונות גאולה-והבאתי

זו המדרגה של 'ביאה'. כסף ושטר, אפשר לעשות בכל מקום, אך ביאה צריכה להיות באופן של 'מביאה לביתו' (רמב"ם הל' אישות פ"י ה"א), שם מקום הביאה. א"י היא בחינת מדרגת הביאה של עומק האיחוד. עכו"ם בארץ ישראל - חסרון במדרגת הייחוד השלם שבביאה

אמנם, בכניסה לארץ ישראל, עדיין לא הייתה בה אחיזה גמורה, כלשון הגמרא (זבחים ק"ח ע"ב): שבע שכבשו ושבע שחלקו, שבע שנים הם כבשו את א"י, ושבע שנים חילקוה. וכן הוא בלשון הפסוק (שמות כג ל): "מַעַט מַעַט אֶגְרֶשְׁנוּ מִפְּנֵיךָ עַד אֲשֶׁר תִּפְרָה וְנַחֲלֶתָ אֶת הָאָרֶץ".

נבין את עומק הדבר: כל זמן שיש עדיין עכו"ם בארץ ישראל, חסר במדרגת הביאה! שהרי ביאה היא במקום שאין שם אלא הוא והיא, וכל זמן שיש עכו"ם בא"י, חסר העומק של הייחוד שיש כאן רק חתן וכלה של מדרגת הביאה, בכניסה לא"י.

כידוע מדברי חז"ל, אחיזתם של בני ישמעאל בא"י באחרית הימים, זהו מכח כך שהם נימולו. כלומר, עומק אחיזתם היא במקום הייחוד - אות ברית קודש. הם נימולו, והם באים להפקיע על ידי כן את הייחוד של כנסת ישראל עם המקום של ארץ ישראל. בעצם כך שהם נמצאים בא"י הם מעכבים את עומק הכח של הייחוד.

(מתוך פסח 076 ארבע לשונות גאולה והבאתי תשפ"ג)

מספר השיעור בקול הלשון #35003897

צירוף בראשית - שורש המילה 'ביאה' התורה מתחילה בסוגיא של ארץ ישראל. ובדקות, זה מונח במילה "בְּרֵאשִׁית" עצמה. ישנם כמה וכמה צירופים שמנו רבותינו למילה "בְּרֵאשִׁית", וביחס לענייננו, צירוף נוסף למילה "בְּרֵאשִׁית" הוא - ביא - אשת [בהכפלת חלק מהאותיות], שבמונח שורש המילה "ביאה", "וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ" (שמות ו ח). מקום הביאה - בארץ ישראל

וביאורו: "וְהִבֵּאתִי", בפשוטו זהו לשון של "הבאה". אך בעומק, הכניסה לא"י היא מדין "ביאה". לשון המשנה בתחילת קידושין (ב ע"א): האשה נקנית בכסף, בשטר, ובביאה. "כסף", היה בביזת הים, בקריעת ים סוף בעיקר, וביציאת מצרים מעט. "שטר", היה בתורה שניתנה בסיני, שנקראת שטר, כתובה. וביאה, הייתה בכניסה לא"י. זה נקרא "וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם". עד שמגיעים למקום בית המקדש, הביאותים אל הר קדש, ושמתים בבית תפילתי, שהוא מקום הייחוד הגמור, "תְּחִדֵּר הַמְטוֹת" (מלכים ב יא ב), מקום החיבור השלם.

נבין עמוק: "בְּרֵאשִׁית" מתחיל בייחוד השלם, ובבחינת 'מקום', זה מתגלה בארץ ישראל במדרגה של 'ביאה'. זהו מקום שהארץ נקראת 'ישראל', ומי שיושב עליה הוא 'ישראל'. זהו ייחוד ה'אדם' וה'מקום' בהגדרה אחת. ובהגדרה העמוקה, זהו ייחוד של ישראל וקב"ה בא"י.

מדור מחשבה

בלבביפדיה מחשבה
בא

סוגיות במחשבה
בא

אוצר אותיות
ספר מורה נבוכים

בלבניפדיה מחשבה

ב-א בא

לקראת כלה, כביכול ה' נמצא בסיני והוא בא ויוצא לקראתם של בני ישראל. והיינו לקראת תפיסת מדרגת בני".

מכל מקום א"כ האות ב' מצטרפת לא'. שורש האות ב' היא בא' כמו שכבר הוזכר בהרחבה, א' זה א', ב' זה ב' אלפין, ג' זה ג' אלפין, ולפי"ז שורש הב' הוא בא', ויתר על כן הב' מצטרפת למציאות הא'. ומה קודם למה, האם הא' קודמת לב' או הב' קודמת לא'? בהגדרה הכוללת ממש כידוע יש מהלך של אור מלעילא לתתא ויש אור שהוא מתתא לעילא, הוא הנקרא כידוע אור ישר ואור חוזר, באור ישר קודם זה א' ולאחר מכן ב', באור חוזר קודם ב' ולאחר מכן מציאות הא'. והשורש של הדבר הזה מתגלה במתן תורה, מצדו ית"ש כביכול מתגלה קודם הא' אחת דבר אלקים, ומשם משתלשל הב' שתיים זו שמעתי, אבל מצדנו שלנו מתגלה קודם הב' ולאחר מכן מתגלה בתוכו מציאות הא'.

הדוגמה הבהירה והשורשית הינה בהשראת השכינה בבית המקדש, השכינה בבחינת א' אלופו של עולם, ובתוך מה היא שורה? בתוך הב' בתוך הבית, זה עומק ההגדרה של חתן היוצא לקראת כלה, "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם" (בראשית ה ב), הא' היא בבחינת הזכר, הנקבה נקראת בית, "לא קריתי לאשתי אשתי אלא ביתי", היא הבית שלתוכו החתן נכנס, וע"כ כן מתגלה הצירוף שלהם, צירוף של א' וב'.

אות א' שורשה הוא אלופו של עולם, אב - בא, "אנכי ה' אלקיך", ומהאות א' מתפשטת האות ב'. מההתפשטות הזו יש אופן של א' ב' שזהו שורש 'אב', אבינו אב הרחמן, זה מתגלה בעיקר במתן תורה, כדברי חז"ל שבקריעת ים סוף ה' נגלה לבני ישראל כבחור איש מלחמה, ובמתן תורה הוא נגלה להם כזקן "מלא" רחמים, והמלאות הזו זה נקרא אבינו אב הרחמן, התפשטות של הב' מהא', ומשם שורש מדרגת מתן תורה של "אחת דבר אלקים שתיים זו שמעתי" (תהילים סב יב), א' "אחת דבר אלקים", ב' "שתיים זו שמעתי".

בהיפוך של הדבר הא' ב' נהפך לב' א', כלומר הב' קודמת למציאות הא', וזה התגלה במתן תורה במה שנאמר "ויאמר ה' מסיני בא" (דברים לג ב), כביכול הקב"ה הוא 'בא'. פירוש הדבר מובא ברש"י שכשבאו בני ישראל להתייצב בתחתית ההר יצא לקראתם כחתן היוצא להקביל פני כלה, שנאמר לקראת האלקים למדנו שיצא כנגדם, ולפי"ז ביאור 'בא' הוא שהקב"ה יצא לקראת בני ישראל, כפשוטו בני ישראל צריכים לצאת לקראת הקב"ה, והקב"ה יוצא לקראתם של ישראל.

חז"ל אומרים שלכאורה הפסוק היה צריך לומר ה' 'לסיני' בא, מה זה 'מסיני' בא? יש בזה שני מהלכים, המהלך הפשוט הוא שה' בא לסיני לתת את התורה, מהלך שני "ה' מסיני בא" הוא היה בסיני והוא יוצא לקראת בני ישראל כחתן היוצא

איפה מתגלה הדבר בשורש השורשים? במתן תורה, תלת קשרים מתקשרים דא בדא, קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל כלשון חז"ל, או בלשון נוסף שמובא בדברי רבותינו מיסוד דברי חז"ל קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד, אז כאשר נאמר כאן ה' מסיני 'בא' כחתן היוצא לקראת כלה ע"מ להתחבר, אז מה ההגדרה שהקב"ה בא? מה הוא אופן הביאה, להתחבר ולהתקשר יחד זה לזה. [שם יש גם הגדרה נוספת, הרי תלת קשרים מתקשרים דא בדא קוב"ה ואורייתא וישראל, היחסיות הכוללת היא כך, יש יחס שהקב"ה הוא החתן והכנסת ישראל היא הכלה, זה היחס שהוזכר כאן ברש"י מדברי חז"ל, יש יחס נוסף שכנסת ישראל היא החתן, ומי הכלה? התורה הקדושה, והיא הנקראת אשת חיל, לפי"ז יש כאן שתי הגדרות מהו היחס של חתן וכלה, ביחס להקב"ה הכנסת ישראל כלה, ה' מסיני בא, ביחס לתורה כנסת ישראל חתן, והתורה היא הכלה, זה נקרא ככלותו לדבר, ניתן לו ככלה, התורה היא בבחינת כלתו].

מ"מ הגדרנו את הגדרת המציאות שנקראת ביאה, ששניים נעשים מציאות של אחד, זה הגדרת מציאות ביאה, ב' שנים א' אחד, בא - משנים חוזר ונעשה אחד, בא-י'ה' צירוף של הי'ה' שעולים ומצטרפים יחד אהדדי, ברור הדבר.

משניים נעשה אחד

הפעם הראשונה שנאמר בתורה ביאה זה בפרשת בראשית (ב יט) "וייצר ה' אלקים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא

כאשר האדם נושא אשה יש ג' קניינים אפשריים לקנות אותה, כדברי המשנה "האשה נקנית בג' דרכים וקונה את עצמה בב' דרכים, נקנית בג' דרכים בכסף בשטר ובביאה" (קידושין, ב, ע"א), ויש עוד שלב נוסף שנקרא חופה, והגדרתו מה הוא? מכניסה לביתו. זה צירוף של הא' והב', מצטרפים יחד ומכניסה לביתו. מתוך ג' הקניינים איזה קנין שייך ביותר לענייננו דידן? ביאה, כל ביאה נקראת ביאה מלשון בא. קנין ביאה הוא השורש למכניסה לביתו, ודו"ק.

לפי"ז מה העומק של הביאה שנקראת בא? "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם" אלו שנים שהם אחד, ואיפה הגילוי של הביאה? "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעותיו וכו' ויביאה אל האדם" (בראשית ב כא-כב), שם נאמר לשון של הבאה ביאה, עד עכשיו הם שנים, ועתה הם הפכו להיות אחד. לפי"ז מה העומק של בא ביאה, מה עומק עניינו? מהשנים נעשה אחד, זה הגדרה של ביאה.

בלשון אחרת והיינו הך כידוע, "כי בי-ה ה' צור עולמים", באיש יש' ובאשה יש ה', כידוע דברי חז"ל, לפי"ז מהי ביאה? בא-י'ה', מצרפים את הי'ה' והופכים אותם לאחד, וזהו המושג שנקרא בא, משנים נעשה מציאות של אחד. בקנין כסף ושטר הם עדיין שנים, ואולם בקנין ביאה "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי" (בראשית ב כג), הוא לוקח את האשה ומביא אותה אל האדם, א"כ עומק ההגדרה של 'בא' זה שמשניים נעשה מציאות של אחד.

והקב"ה יש מהלך של משניים נעשה אחד, לעומת כך מצד אומות העולם מתגלה בדיוק הפוך, יורד שנאה יורד שנים, יורד מציאות של פירוד.

ויתר על כן התורה הקדושה היא ג"כ אשת חיל, אז מה הצירוף שמתגלה במתן תורה לפי"ז, מהו 'בא' ב' ואחד, שנים שמצטרפים לאחד, תלת קשרים מתקשרים דא בדא קוב"ה ואורייתא וישראל חד, אז השנים מתאחדים באחד, זה מהלך נוסף ב'בא'. נדגיש, עד עכשיו הסברנו מהלך שמשניים נעשה אחד, עכשיו אנחנו מבארים מהלך נוסף שהשנים מתכללים באחד, מדין קוב"ה וישראל ואורייתא אז מה נעשה? שאורייתא וישראל שהם ב' מתאחדים באחד שזה אלופו של עולם. כידוע בדברי חז"ל כל התורה כולה היא שמותיו של הקב"ה, אז מה שנאמר תלת קשרים מתקשרים דא בדא אז מה מתגלה? שקוב"ה נקשר בתורה, ואחד מאופני ההתקשרות שלו בתורה מה היא? שהתורה הופכת להיות שמותיו שלו, זה חלק ממהות הקשר. כמובן יש עוד פנים נוספות, אבל פנים אחד בהגדרה התורה מגלה את הקב"ה בשמותיו זה גופא נקודת הקשר. והבן שיש חיבור של שנים שנעשים אחד, וזהו קוב"ה וישראל, קוב"ה ואורייתא, אורייתא וישראל. ויש חיבור שהשנים, תורה וישראל, מתחברים לאחד, לקוב"ה.

נחזור עכשיו לקריאת השמות ע"י האדם, מהיכן הוא מצטרף לכלל בעלי החיים? לפי שהוא והם נבראו מן האדמה, ומאיפה יש לו כוח לקרוא שם? עצם הדיבור יש לו מ'ויפח באפיו נשמת חיים", אבל מאיפה יש לו כוח לקרוא שם?

שמו". כפשוטו מה הוא "ויבא אל האדם"? בכדי לקרוא שמות הוא צריך לראות את החיה, הוא רואה וקורא שמות, זה ההבנה שלכן הביא אותם האלוקים אל האדם, אבל ברור לכל בר דעת שלא זו ההגדרה ויבא אל האדם, אלא ויבא אל האדם זה מאותו לשון של ביאה, כלומר זה מעשה צירוף לאדם, הם מצטרפים לאדם. הרי מהיכן נבראו החיות? מן האדמה, וכך גם האדם נברא "עפר מן האדמה", הם נבראו מאותו מקום, והאדם נברא גם מחלק נוסף של "וייפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב ז) שזה רוח ממללא, ולכן הוא קורא להם שם, מכוח הרוח ממללא הוא קורא להם שם. אבל בצד מסוים הם מצטרפים אליו, האדם ובעלי החיים נבראו מן האדמה, ומביאים אותם אליו לקרוא להם שמות, כי הם מצטרפים אליו, אדם הוא משורש אדמה, הם נבראו מן האדמה ומצטרפים עדיין לאדמה, וכך גם האדם, ולכן הם מצטרפים יחד והוא קורא להם שם. ועי"ז הוא נותן בהם שהם מאדמה, רוח חיים, והבן.

לפי"ז מהו ויבא אל האדם, מאיזה שורש הוא קורא להם שם? אז הגדרנו שזה מתמת שהם נבראו מן האדמה והוא נברא מן האדמה, והוא נברא גם כן לרוח ממללא ולכן הוא קורא להם שמות, כי הוא נמסר לו כוח של הדיבור. ועי"ז הוא מכניס בתוכם רוח חיים.

הזכרנו שבמדרגת מתן תורה מתגלה לבני ישראל הצירוף שמשניים נעשה אחד. אולם לאומות העולם אומרים חז"ל מדוע הוא נקרא סיני, כי משם ירדה שנאה, שנאה היא מלשון שנים, היפך בא משנים נעשה אחד, מצד כנסת ישראל

מצד הבורא שורש הדבר המתגלה שמאחד נעשה שתיים, "אחת דבר אלקים שתיים זו שמעתי", הוא אלופו של עולם ומשתלשל נבראים, בראשית, הב' של הבריאה כמו שהוזכר פעמים רבות נעשה שתיים. אבל מהי עבודתו של האדם? שמשנים הוא הופך לאחד. מעיקרא הקב"ה ברא את האדם אחד, מה עושה הקב"ה ביצירת האשה, מאחד שתיים, ואז הוא מביא לאדם שתיים, ומה האדם צריך לעשות עם השתיים האלה? להפוך אותם לאחד, זה גופא נקרא ויביאה אל האדם.

מה כתוב קודם לכן? "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה", מה היה צריך להיות כתוב? מיד "וייבן ה' אלקים אותו ויביאה אל האדם", מדוע צריך לחזור ולומר את הצלע אשר לקח מן האדם, הרי בזה עסקינן, אלא שמחודד כאן נקודת הדבר שהקב"ה מביא לו את הצלע שהוא לקח מן האדם שהוא עשה אותו לשנים, ואז ויביאה אל האדם שמה האדם צריך לעשות? שהוא יגלה את המדרגה של משנים נעשה אחד. הקב"ה כבר משריש כאן גם את ההארה שמשנים יעשה מציאות של אחד, זה ויביאה אל האדם שנאמר כאן, שיש כאן מציאות של שנים שצריכים להיות שורש למציאות של אחד, מכוחו של הקב"ה.

איפה מצינו שהקב"ה מגלה שמהשנים נעשה אחד? זה מה שהזכרנו ה' מסיני בא, מצדו ית"ש לכאורה מה היה צריך להיות? מדרגת מתן תורה היא אבינו 'אב' הרחמן זקן מלא רחמים, אב נוטריקון אב בן, זה משורש שמאחד נעשה שנים.

מההצטרפות לתורה. אסתכל באורייתא וברא עלמא, מכוחה הקב"ה ברא את העולם, ושורש האדם מתאחד עם התורה. בעיקר זה נאמר על הכנסת ישראל, אבל השורש הזה נמצא כבר אצל אדה"ר, כי הרי נשמות ישראל היו כלולים באדה"ר, ומכוח נשמות ישראל שהיו כלולים בו, מכוחם הוא קורא את השם. אז הצירוף שהוא מצטרף אל החיות הוא מדין החומר, אדמה. עצם הכוח לדבר מגיע אליו מויפח באפיו, וקריאת השמות הוא מדין מה שהוא מצטרף לתורה הקדושה, שכולה שמות. זה מה שנאמר 'ויבא' אל האדם לראות מה יקרא לו, לשון ההבאה הוא מאותה מדרגה שנאמר עליה ה' מסיני בא, ויבא אל האדם, מי הביא אותם לאדם? הקב"ה הביא אותם אל האדם, הקב"ה מביא את זה לאדם וע"י כן מתגלה הצירוף של הקודשא בריך הוא ואורייתא. ואמנם כאן זה לא ישראל, כאן זה אדם הראשון, אבל צורת האדם השורשית זה מעין הבחנת ישראל מצטרפים יחד אהדדי אז נאמר שהוא קורא להם שם.

לפי"ז הפעם הראשונה שנאמר בתורה לשון של 'בא' זה השורש של צירוף של קוב"ה, הקב"ה הביא לאדם, ולצורך מה הוא הביא? לקריאת שמות שזה האור של אורייתא, כאן מונח תלת קשרים מתקשרים דא בדא בהבאה הראשונה שמתגלה בתורה.

הפעם השניה שנאמר בתורה לשון של בא הוא מיד לאחר מכן, "וייבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם", הקב"ה מביא את אותה צלע שהוא לקח, הוא עשה מאחד שתיים, ואז הוא מביא את זה לאדם.

'בבא' הוא מלשון 'בא'. הדוגמה הבהירה לכך היא שבלשון ארמית קורים לשער בבא, כי הוא מקום שבו באים ונכנסים, מלשון בא. הגמ' במסכת נדרים (סו, ע"ב) מביאה מעשה באיש ואשה שדיברו בשפות שונות, כשהוא אמר לה להביא בוציני היא חשבה שהכוונה לנרות, ואז הוא אמר לה תלכי ותקשישי את זה על הבבא - על השער, והיא הבינה ללכת להכות את זה על בבא בן בוטא, הלכה והכתה באותם שתי נרות על ראשו של בבא בן בוטא, שאל אותה בבא בן בוטא מפני מה עשית כך? אז היא סיפרה לו מה שבעלה אמר, אמר לה את שעשית רצון בעלך תזכי שיצא ממך שני בנים כבבא בן בוטא. עוד מעט נסביר למה שנים.

בבא בן בוטא היה מביא כל יום אשם תלוי, מה זה אשם תלוי? כשאדם לא יודע אם הוא חטא, אבל אם הוא יודע במה הוא חטא אז הוא צריך להביא חטאת, ובבא בן בוטא היה מביא אשם תלוי בכל יום שמא חטא. כלומר כל ספק מה הגדרתו, שניים, שני צדדים, זה ספק אולי הוא חטא אולי לא, חוץ מיום אחד בשנה שהוא לא הביא, יום אחרי יוהכ"פ שאז אמרו לו חכמים המתן עד שתיכנס לבית הספק. יוהכ"פ כידוע נקרא בלשון חז"ל "ימים יצרו ולו אחד בהם" (תהילים קלט טז), יש יום אחד בשנה שהוא יומו של הקב"ה, כל שאר הימים הם לא בגדר 'אחד', הם 'שנים', שנעשה התפרטות. בעומק ימים מתפרטים מכמה מהלכים, יש מהלך של שבוע, חודש, ויש מהלך מדין שנה, שנה מלשון או שנה עליו הכתוב לעכב, או מלשון 'שניים' שנעשה 'שנים', בעומק

אבל במתן תורה נאמר גם המהלך ההפוך, מה המהלך ההפוך שנאמר במתן תורה? "ה' מסיני בא", וכדברי רש"י מיסוד דברי חז"ל "כחתן היוצא לקראת כלה", חתן היוצא לקראת כלה מה הוא עושה? הוא עושה משנים אחד, זה ההגדרה שנאמר כחתן היוצא לקראת כלה שהושרש אצל הבורא ית"ש שמשנים ייעשה מציאות של אחד.

שורש שמו של בבא בן בוטא

לפי"ז נבין עומק נפלא מאוד, נתבאר ההגדרה הכוללת היא שהקב"ה עושה מאחד שנים, ועבודת האדם לעשות משנים אחד, אבל הושרש גם גילוי אצל הקב"ה שמשנים ייעשה אחד, זה ה' מסיני בא, שכביכול גילוי של הלתתא גם זה יתגלה. הגמ' אומרת במסכת כריתות שאחד ממנהגיו של בבא בן בוטא היה שבכל יום היה מביא אשם תלוי שמא הוא חטא, חוץ מיום אחד בשנה, מוצאי יום הכיפורים, שבו הוא לא היה מביא אשם תלוי, אומרת הגמ' מדוע? בגלל שביום הכיפורים כבר נתכפר עונו, כמו שאומרת שם הגמ' שאמרו לו חכמים תמתין עד שתבוא לבית הספק שלפחות יש איזה צד שעברת עבירה, הוא מצדו אומרת הגמ' הוא היה מביא קרבן ג"כ גם מיד אחרי יוהכ"פ, אבל הוא לא עשה כן אלא נכנע לדברי חכמים.

שורש השם 'בבא בן בוטא', בבא אותיות ב'ב'א', ראשית כל כהגדרה הפשוטה זה ההכפלה של הב', כאשר באים להדגיש דבר בלשון הקודש מכפילים את אותה אות. אז מה הוא בבא? הכפלה של הב',

שהשנים שורשם אחד. זה פירוש המילים 'בבא בן בוטא, ב' ראשונה שנים, ב' א' מהב' נעשה א', איך זה נעשה? כי הוא בן בוטא, יש לו שורש בביטוי של השפתיים של הקב"ה. א"כ מדוקדק מאוד מהו שמו של בבא בן בוטא.

לפי"ז נבין מהי המחלוקת שהייתה בין חכמים לבבא בן בוטא האם להביא קרבן אחרי היום האחד או לא, הם לשיטתם מתי מביאים קרבן, רק בב', אבל הוא לשיטתו באיזה מדרגה הוא? במדרגה שהשנים נעשה אחד, וא"כ הוא עומד גם ביום האחד עצמו, בעומק זה נקרא אשם תלוי. השורש של אשם תלוי הוא בבינונים תלויים ועומדים מראש השנה עד יום הכיפורים, כלפי התלוי של עד יוהכ"פ הוא מביא אשם תלוי. אולם בכוחו של בבא בן בוטא לעלות את התלוי, שנים לאחד, וזהו מכח הקרבן שהוא יביא על יוה"כ שהוא יום אחד.

ידוע בשם האריז"ל שבבא בן בוטא נתגלגל ברב ששת, הוא אומר רמז ברור לזה, 'בבא' בא"ת ב"ש יוצא 'ששת', אז בבא בן בוטא נתגלגל ברב ששת. ועל מה הוא נתגלגל?, האריז"ל כותב שהיה לו חיסרון קל ולכן הוא נתגלגל ברב ששת, ולא נתבאר להדיא באריז"ל איזה חיסרון קל היה בו. הרי לשם מה יש גלגול? על דרך כלל הגדרת הדבר זה ש'נחסר לו דבר', או ח"ו אדם עשה עבירה, או שנחסר לו בקיום מצווה, או לצורך זיכוי אחרים כדוגמת משה רבינו. האריז"ל אומר שנחסר לו דבר קל ומכוח כך הוא התגלגל, אבל לא נתבאר בדבריו מה היה החסרון הקל שהיה לבבא בן בוטא שהוא התגלגל ברב ששת.

שורשם אחד כמובן. אבל מ"מ א"כ יום אחד בשנה זה יוהכ"פ שהוא אחד, בבא בן בוטא רצה להביא קרבן גם על יום האחד, גם יום אחד אחרי האחד, ואמרו לו חכמים חכה שתיכנס לבית הספק.

עומק ההגדרה של דברי חכמים? שצריכים להביא את הקרבן רק כשנמצאים בבית הספק, ספק זה שנים, זהו לשון הגמ' 'בית הספק' דייקא, ב' שהוא שנים. אבל בבא בן בוטא היה רוצה להביא קרבן גם ביום האחד, מדוע? הסברנו ש'בבא' זה הכפלה של הב', לשון 'בוטא' בתורה מלשון ביטוי שפתיים, "ויבטא בשפתיו" (תהילים קו לג), א"כ בוטא זה מלשון ביטוי בשפתיים, אז מה זה בבא בן בוטא? הוא שורש של ב' וא' של שורש הביטוי של שפתיים. מה הוא שורש ביטוי שפתיים? עשרת הדברות, ומה התגלה שם? אחת דבר אלקים שנים זו שמעתי, אז מה זה בבא בן בוטא? תפיסת הב' והא' של הביטוי שפתיים, זה פירוש המילים של בבא בן בוטא.

בבא בן בוטא ההגדרה שלו היא, מה שאצלנו יש השגה של מתן תורה שאחת דבר אלקים אבל אנחנו שמענו שנים, בבא בן בוטא מצרף את השנים לאחד, זה שמו 'בבא', הב' הראשונה זה השנים זו שמעתי, ולאחר מכן יש ב' וא' שמצרף את הב' לא'. הוא מצטרף לא ל'שמעתי', אלא ל'אחת דיבר', לביטוי שפתיים, לכן הוא נקרא בן בוטא, הוא מצטרף לביטוי, לא רק לשמיעה. אם הוא היה מצטרף רק לשמיעה אז המדרגה שלו שנים זו שמעתי, אבל אם הוא מצטרף למדבר, למבטא, הוא מצטרף לאחד,

סוד צירוף אותיות

ההגדרה היא כך, הרי מה זה א"ת ב"ש? אות ראשונה מתחלפת באות אחרונה, הראשונה מההתחלה והראשונה מהסוף זה א"ת, אחר כך ב"ש וכן על זה הדרך ג"ר ד"ק וכו'. ומאיפה השורש שמצרפים א"ת ב"ש, מנא לן לצרף את הראשון והאחרון? בעומק הצירוף נובע מכוח כך שיש את ההתחלה של האור ישר, ויש את האור חוזר והם מגבילים להדדי, ומכוח כך נובע הצירוף. לפי"ז המילה 'בא' עצמו יש בו עוד הבחנה עמוקה, בהגדרה של אור חוזר עצמו יש שני הבחנות שורשיות, הבחנה אחד זה בא שהב' חוזר לא', והג' חוזר לב' וכן על זה הדרך; ובהבחנה שניה הת' חוזר לא', הש' חוזר לב', הר' חוזר לג', וכן על זה הדרך.

ולפי"ז עומק המילה 'בא' הוא שמשנים נעשה אחד, אבל מאיזה שנים נעשה אחד? בפשטות הכוונה שמהאות ב' נעשה א', אבל בעומק יותר משנים נעשה אחד כלומר מא' ות' נעשה א', מב' וש' נעשה ב', ומג' ור' נעשה ג'. וזה גם עומק ההגדרה של בא, לא רק שהוא מצרף את אות ב' לא', אלא כל שנים הוא הופך אותם למציאות אחד. מצד ההבנה הזו יש הרבה מאוד צירופים, כל הרל"א שערים בכל צירופים שישנם זה צירופי אותיות של ב' אותיות בכל הצירופים שישנם. אבל לפי"ז מה עומק ההגדרה של בא? להפוך כל שתי אותיות בתורה לאות אחת.

זה עומק נפלא בהגדרה של בא, הוא לא צרוף פרטי של ב' והא', אלא כל אותיות התורה משנים הם הופכים להיות

אחד. כל התורה בנויה מצירופי האותיות, ושורש כל הצירופים כולם הוא ב' אותיות המצטרפים יחד אהדדי. סדרי הצירופים הם סדרים רבים מאוד שהרחיבו בהם רבותינו, אבל זה בנוי על צירופי אותיות, זה מתפשט לאחר מכן לשלש וארבע אותיות וכן על זה הדרך, אבל הכל נבנה על תחילת ההתפרטות שמאות אחד נעשה ב' אותיות, והב' מצטרפים לאחד, על זה נבנה כל המהלך של צירופי אותיות בתורה. לפי"ז מה עומק ההגדרה שנקראת בא? צירוף של שתי אותיות לאחד, בכל האופנים שישנם.

נחזור ונחדד, עומק ההגדרה שנקראת 'בא' היא צירוף של שתי אותיות והפרכתם לאחד, מה ההיפך של הדבר? שהשנים נשארים שנים ולא מצטרפים. אחד מהצירופים השורשיים שהזכרנו זה א"ת ב"ש, אבל אם בא"ב נעשה קלוקל אז האותיות המגבילות אליו לא מצטרפות. הדוגמה הבהירה לכך זה השורש של מתן תורה שם התגלה 'אבינו אב הרחמן', אבל כאשר הם חטאו בעגל מתגלה ראשית כל מידת הדין, ורק לאחר מכן יש גילוי של מדת הרחמים שהקב"ה סולח. א"כ יסוד מידת הדין מתגלה ע"י חטא העגל, ומה זה גורם? שהא' ב' לא מצטרף עם הש' והת'. זה מה שנאמר בשבירת הלוחות על משה רבינו שתש כוחו כנקבה, תש זה האותיות הסופיות כנגד א' ב', זה נקרא תש כוחו כנקבה. תש כוחו כנקבה כלומר שהאותיות של הא"ת ב"ש לא מצטרפים יחד אהדדי, הא' ב' נשארים לעצמם, והש' והת' נשארים לעצמם, זה השורש של 'תש כוחו כנקבה'.

סתם בן אדם שבא לדבר, ואז הוא אומר לו שמעת מה אותו הורדוס עשה, הוא הרג את כל החכמים, "אמר ליה מאי אעביד ליה?" מה אני יכול לעשות לו, "אמר ליה נלטייה מר", תקלל אותו, "אמר ליה כתיב גם במדעך מלך אל תקלל, אמר ליה האי לאו מלך הוא", הרי הורדוס הוא לא מלך, אלא מה הוא? עבד, הרי הוא עבד של בית חשמונאים שהשתלט על המלכות, ועוד יותר הרי גם בית חשמונאים היה בהם פגם שהם לא היו צריכים להיות מלכים, הם כהנים, אבל יתר על כן הוא בכלל עבד שאינו מלך. "אמר ליה ולהוי עשיר בעלמא וכתיב בחדרי משכבך אל תקלל עשיר", אפילו אם אין לו דין של מלך אבל הוא עשיר וגם אותו אל תקלל, "ולא יהא אלא נשיא וכתיב ונשיא בעמך לא תאור, אמר ליה בעושה מעשה עמך והאי לאו עושה מעשה עמך, אמר ליה מסתפינא מיניה אני מפחד ממנו", אפילו אם זה לא אסור זה לא חכם לעשות את זה, הרי הוא כבר הרג את כל החכמים ואותו הוא הפך להיות עיור בודאי שהוא יפחד, "אמר ליה ליכא איניש דאזיל דלימא ליה", אין לך מה לפחד, אף אחד לא יאמר לו כלום, מי נמצא כאן בחדר? אני ואתה, לא צריך לחשוש יש כאן רק שנים, "דאנא ואת יתיבנא" אני ואתה, יש כאן רק שנים, מדגישים את הנקודה, יש כאן שנים, "אמר ליה כתיב כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר, "אמר ליה", אמר לו הורדוס, "אנא הוא", מי שמדבר אתך זה אני בעצמי, "אי הואי ידענא דזהירי רבנן כוליה האי לא הוינא קטילנא להו", אם ידעתי שרבנן נזהרים כל כך לא הייתי הורג אותם.

זה נקרא חיסרון של משה, אבל החסרון לא היה מצד משה רבינו, אלא בגלל "לך רד כי שחת עמך" (שמות לב ז), ואומרים חז"ל, כל גדולה שנתתי לך לא נתתי אלא בשביל ישראל, אם הם ירדו אתה יורד, זה נקרא חסרון קל שיש במשה, אם זה מחמת חטאו שלו זה חסרון גמור, אבל זה לא חסרון גמור כי משה רבינו לא חטא, זה חסרון מחמת כל גדולה שנתתי לך לא נתתי אלא בשביל ישראל ונעשה מזה מציאות של חסרון.

לפי"ז נבין את דברי האריז"ל שנתגלגל ברב ששת על חטא קל, מהו חטא קל? חטא קל כלומר זה לא מצדו, אלא מאותו שורש שנאמר תש כוחו כנקבה, אז מה הוא הופך להיות? במקום בבא הוא הופך להיות ששת, 'ששת' זה הכפלה של הש' של ה'תש', והיינו הך תש כוחו כנקבה, ולכן גם לא נתבאר איזה חטא הוא חטא. ולפי"ז בעומק מהו בבא בן בוטא? בבא בן בוטא הוא שורש מקביל למשה רבינו, להארת מתן תורה ולהארת שבירת הלוחות חטא העגל, מקביל יחד אהדדי.

עומק המעשה בהורדוס ובבא בן בוטא

הגמ' בתחילת ב"ב (ג:) מביאה מעשה בהורדוס שהרג את כל החכמים חוץ מבבא בן בוטא, "שבקיה לבבא בן בוטא למישקל עיצה מיניה, אהדר ליה כלילא דיילי נקרינהו לעיניה", הוא העביר לו את עוף האנקה, והוא דקר לו את עיניו, ואז בבא בן בוטא הפך להיות עיור, "יומא חד אתא ויתיב קמיה אמר חזי עבדא בישא מאי קעביד", התיישב לפניו הורדוס והוא לא הציג את עצמו מי הוא, כביכול הוא

זה בדיוק המדרגה הנקראת 'בבא', שאר החכמים הם במדרגה של שתיים זו שמעתי, אז אם אני ואתה נמצאים בחדר אז זה במדרגה שאפשר לקלל כביכול, אבל בבא בן בוטא שהוא במדרגה שנקראת ב' וא' 'בא' כמו שהוזכר, מכל שנים הוא הופך אותם לאחד, אז גם אם אני ואתה נמצאים לבד בחדר אני לא יכול לקלל. זה שנים, עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר, כי אם אני אומר דבר אחד זה מתפרט לשתיים, לשתיים זו שמעתי, ומשתים זה כבר נעשה עשרת הדברות, כשדבר מתפרט הוא הולך ומתפרט, וממילא יש כאן חשש. א"כ בעומק מה שנוהר בבא בן בוטא זה בגלל שורשו 'בבא', ואם הוא היה משאיר חכם אחר לכאורה הוא היה יותר קרוב לקלל ולא להיזהר, לכן הוא אמר לו אילו ידענא שכולי האי זהירא, זה היה השורש של הגילוי דעתא שמכוחו באמת נשאר בבא בן בוטא.

הרי למה הוא משאיר אותו, בשביל ליטול ממנו עצה. על דרך כלל מתי נוטלים עצה? כשיש שני צדדים מה לעשות ואז נוטלים עצה, כלומר משנים הופך להיות אחד, זה שורש בבא בן בוטא שעל ידי כן נגרר שהוא נשאר, לכן מדוקדק מאוד סיבת הישארותו. האם הורדוס התכוון לכך או לא? על זה אנחנו לא דנים, אנחנו מסבירים את החכמה האלקית הגנוזה בדבר בכל מהלך פני הדברים. אבל מ"מ בבא בן בוטא לא מקלל את הדבר כשיש כאן שנים, כי אצלו הכל במהלך של אחד. בבא בן בוטא דבק ב"ה' מסיני בא", במהלך שמשנים הוא הופך למציאות של אחד.

"אלא מאי הוא תקנתיה דההוא גברא? אמר לו הוא כיבה אורו של עולם", הוא החריב את בית המקדש דכתיב כי נר מצווה ותורה אור, "ילך ויעסוק באורו של עולם דכתיב ונהרו אליו גויים". "איכא דאמרי הכא אמר ליה הוא סימא עינו של עולם דכתיב והיה אם מעיני העדה ילך ויתעסק בעינו של עולם דכתיב הנני מחלל את מקדשי גאון עוזכם מחמד עיניכם".

נתחיל להסביר מעט דברי הגמ' מה היה המשא ומתן של הורדוס עם בבא בן בוטא. הורדוס בא והרג את כל החכמים כולם, לאחר מכן הוא בא לבבא בן בוטא ואומר לו תקלל, למה הוא אומר לו דווקא לקלל? הוא אחז שיש לו כוח של דיבור של קללת חכם אפי' על תנאי היא באה. אבל בעומק זה השורש של בבא בן בוטא, בוטא - ביטוי שפתיים כנ"ל, לכן הוא אומר לו תקלל, ומה אומר לו בבא בן בוטא? הוא מלך, הוא עשיר, הוא נשיא, ולכל מצאו תירוצים, לבסוף בבא בן בוטא אומר לו שהוא מפחד לפי שעוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר, מה שאני מדבר יש מישהו ששומע, אז הוא אומר לו ליכא כאן אלא אני ואתה, רק שנים נמצאים כאן, מה עומק נקודת הדבר? אם אחד נמצא לבד אז זה במדרגה של אחת דבר אלקים, אז זה גם לא יצא במקום אחר כי זה אחד, אבל אם יש כאן אני ואתה רק שנינו, אבל זה שנים, אז לאיפה זה מגיע? לשתיים זו שמעתי, אז הוא אומר לו זה כבר מתפרט לשתיים, אני יכול לדבר דבר אם אני נמצא במדרגה של אחד ולא אם אני נמצא איפה שיש שתיים. והורדוס לא נכלל בבבא בן בוטא שיהיו אחד.

מסיני, מאיזה דין הוא מקבל את התורה? הוא מקבל את התורה מדין האחד, לכן הוא גם האחד שקיבל, כי הוא מקבל את זה מדין המדבר לא מדין השומע. הניצוץ הזה נמצא אצל בבא בן בוטא כמו שהוזכר, זה הבוטא של הביטוי שפתיים, לא השמיעה בלבד, אלא מדרגת הדבר של האחד, זה עומק מדרגתו.

לפי"ז נחدد את המשך הדברים שהוזכרו, בראשית א' וב'; א' אלופו של עולם, ב' זה הבית שלתוכו הוא נכנס, והשורש של השורשים הוא שבמשכן ובמקדש אלקים אלופו של עולם שורה, במה הוא שורה? הוא שורה בתוך הבית, זה מקום השראת השכינה, הוא שורה בתוך מציאות הבית. מה יעץ בבא בן בוטא להורדוס? תבנה את בית המקדש, הוא כיבה אורו של עולם, הוא כיבה עינו של עולם, "אם מעיני העדה" (במדבר טו כד) זה החכמים, אז מה הוא אומר לו? תבנה את בית המקדש. בית המקדש לא היה הרוס לגמרי, הגמ' אומרת רק שהוא שיכלל וייפה את בית המקדש. אבל מה הוא מיייעץ לו בעומק? לבנות את ביהמ"ק, הוא הרס והוא יבנה, ומאיזה עומק הוא מיייעץ לו לבנות את בית המקדש? לצרף את הא' עם הב', זה עצה של בבא בן בוטא.

ג' בתי המקדש בבחינת 'בא'

בעומק, מה ההבדל בין אורו של עולם לעינו של עולם? אז ישנם הרבה הבדלים, אבל לענייננו דידן מה ההבדל בין עינו לאורו? אור זה א' - אחד, ע' זה עין, כמה עיניים יש? שנים, אז מצד האור ששורה בבית המקדש זה אחד, מצד הבית המקדש עצמו זה שנים, לכן יש שני בתי

כאשר משנים הופך להיות מציאות של אחד, אז חוזר ומתעורר האור של "אחת דבר אלקים ושתים זו שמעתי". נחدد, מצד הקב"ה זה אחת דבר אלקים ומתפרט לשתים זו שמעתי, ומצדנו העבודה היא להפוך שנים לאחד, ואז חוזרים ושומעים את קולו של הקב"ה של ה"אחת דבר אלקים ושתים זו שמעתי" וחוזר חלילה, זה סדר הדברים.

לפי"ז נחזור למעשה של אותה אשה שבאה והכתה על ראשו של בבא בן בוטא עם הבוצינא-נרות, מה עומק נקודת הדבר? הוא אמר לה את שעשית רצון בעלך, אם היא לא עושה רצון של בעלה אז מה מתגלה? הם שנים, אבל אם היא עושה רצון בעלה אז מה מתגלה? שהם אחד. אמר לה, אם עשית את רצון בעלך את דבקת באחד, אז מאחד נעשה שנים, ובמה את תזכי עכשיו? שיהיה לך שנים כמו בבא בן בוטא, זה החזרה מאחד לשתים וזה חוזר ומתהפך, זה המדרגה שנקרא בבא בן בוטא.

נחדד, השורש של הכל הוא משה רבינו, כולם קיבלו את התורה מאיזה דין? מדין אחת דבר אלקים, אבל מה הם קיבלו? שנים זו שמעתי, משה רבינו מאיזה דין הוא קיבל את התורה? שכינה מדברת מתוך גרונו, אז הוא לא קיבל את זה מדין שמיעה, אלא מאיזה דין הוא קיבל את זה? מדין הדיבור עצמו שהוא מדבר, אז הוא קיבל אותו מדין 'אחד', "ושים באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק" (שמות יז יד), עמלק זה הספק, זה השניים, הוא בא לבית הספק. אבל מדין משה מכוח מה מקבלים את התורה? משה קיבל תורה

בית שני, כי השני עצמו הופך להיות שנים, בעומק זה נקרא 'בבא'. יש כאן דקות נוספת ב'בבא', שזה הכפלה של הב', מה זה הכפלה של הב'? יש את הב' בית מקדשות כפשוטו, ב' בית, ב' בתי מקדשות, ובעומק הבית השני הופך להיות שנים, מי גרם לבית השני שיהפוך להיות שנים? עצתו של בבא בן בוטא להורדוס לבנות מחדש את בית המקדש השני. וא"כ זה מדויק מאוד להפליא, זה שמו זה מהותו, וכל זה נעשה מכוח כך שהשתלשל שהוא ביקש ממנו לקלל 'לבטא' בשפתיו והוא לא ביטא, כי היה לו את הביטוי של עשרת הדברות של השתים זו שמעתי, ויתר על כן את האחת דיבר אלקים שזה בביטוי שפתיים, ולכן הוא לא קילל, אז נתגלה שורש נקודת התיקון, זה עומק הארתו של בבא בן בוטא כמו שנתבאר.

נתבונן, הרי מה שורש כל המעשה עם בבא בן בוטא והורדוס? הורדוס עבדא דבית חשמונאי הוה, נתן עיניו באותה תינוקת שנשארה מבית חשמונאים, שאם הוא נושא אותה אז מה זה הופך להיות? שהוא בעצם מתקשר לבית חשמונאים, מצדה הרי היא מבית חשמונאים. "שמע ההוא גברא בת קלא דאמר כל עבדא דמרד השתא מצלח", הוא שמע בת קול שאומרת כל מי שימרוד עכשיו יצליח, "קם קטלינהו לכולהו מרוותא" הוא הרג את כל בעליו, והוא השאיר רק את אותה ינוקתא, "כי חזתא ההיא ינוקתא דקא בעי למינסבה", הוא רצה לשאת אותה, "סליקת לאיגרא ורמי קלא אמרה כל מאן דאתי ואמר מבית חשמונאי קאתי עבדא הוא דלא אישתייר מינייהו אלא ההיא ינוקתא, וההיא ינוקתא

מקדשות. אבל יש ב' בתי מקדשות שהיו ונחרבו, ויש את בית המקדש השלישי, ובעומק השלישי הוא לא מדין שלישי, אלא מדין בא, כלומר שנים הראשונים הם מדין שנים, השלישי מאיזה דין הוא? מדין אחד, לכן הוא לא ייחרב. אם הוא היה מדין שלישי אז הוא עדיין באותו מהלך של שנים, כמובן שיש גם מהלך שזה מדין חזקה שיש לו קיום וכו', אבל במהלך הפנימי יותר מה הוא בית המקדש השלישי? האחד שלמעלה מן השנים. זה עומקו שהוא יורד מן השמים, כלומר הוא מגיע מהאחד, הוא לא מגיע מהשנים שזה מלמטה, אלא הוא יורד מן השמים, רק מהאחד הזה מתגלה השנים, אבל זה שנים שמצטרפים לאחד, מכוח כך הוא מתקיים.

כבר הוזכר פעמים רבות, בית המקדש השלישי ירד מן השמים, הגמ' הרי אומרת במסכת תענית שאין לך כל טיפה של גשמים שיורדת מלעילא שלא עולה כנגדה ב' טיפים מלמטה. כשבית המקדש השלישי ירד מן השמים מה יקרה? שני הבתי מקדשות יעלו מלמטה ואז יהיו כולם מחוברים יחד אהדדי, זה נקרא ביהמ"ק השלישי שירד מן השמים. אז כל ג' בתי מקדשות מאיזה דין הם? מלעילא לתתא 'אב', ומתתא לעילא 'בא', זה כל ההארה של בית המקדש, וזה העצה של בבא בן בוטא שהוא מייעץ להורדוס לבנות את בית המקדש.

בעומק, הרי היו שני בתי מקדשות, אז הראשון הוא אחד; השני הוא שנים, לכן בשני היה שני שלבים, היה את הבנין השני שבנו בימי עזרא, ואחר כך הורדוס חוזר ובונה את הבית השני מדין

והיתה ז' שנים בדבש. זה עומק נקודת הדבר שהצירוף של הביאה לא מצרפם יחד אהדדי, אלא נשאר במציאות של עלמא דפירודא, במקום שמשנים יעשה מציאות של אחד, הוא נשאר במדרגת שנים כמו שנתבאר.

עד כאן הרחבנו בקצרה במדרגה של בבא בן בוטא כמו שנתחדד, וזה השני נרות שנעשה שם שני נרות בבחינת נרות, זה ההבדל בין אור לנר, אור הוא מאיר מעצמו, נר הוא בבחינת עין כידוע, כי העין מקבלת את האור, זה השני נרות שנעשו שם במעשה של אותה אשה. מכל מקום שורש מדרגת ה'בא' הוא צירוף של ה'ב' שחוזר ומצטרף בחזרה למדרגה הנקראת א'.

שורש הדיבור באחד

כעת נבאר את עניין צירוף האותיות, אם ניקח את הגימטריא של האותיות א' וב' במילואם, א'ל'ף-ק"א, ב'ל'ת-ת"ב, ונצרף אותם יחד אהדדי, יעלה בידינו מנין תקכ"ג. שורש נקודת הצירוף זהו כוח הצירוף שמצרפים את הא' עם ה', לוקחים את מה שהם שנים והופכים אותם למציאות של אחד. ובאיזה עומק נעשה הצירוף הזה? האדם נברא מן האדמה, ונברא מנפיחת פיו ית"ש, אז מכוח כך כאשר הוא מצטרף יחד הוא הופך להיות למציאות אחד, ברור ופשוט. יש את מה שזכר ונקבה בראם, ומאחד נעשה שנים - זכר ונקבה, ויש את מה שהאדם עצמו משנים נעשה אחד, ומאיזה שנים הוא נעשה אחד? הוא נברא מצד אחד "עפר מן האדמה" (בראשית ב ז), ומצד שני הוא נברא "ויפח באפיו נשמת חיים" (שם), מצרפים את שני השורשים

נפלא מאיגרא לארעא". הוא רצה להתחתן עם אותה אשה. בעומק מה נקודת הדבר? זה בדיוק מהלך הדברים, הוא רצה לקיים עליה מדרגת ביאה ולהצטרף אליה, ועל ידי כן לעלות ולתקן, בעומק זה לא נתקיים בידו, אבל היה את התיקון מכוח מה שלבסוף נשתלשל מדרגת תיקון בית המקדש כמו שנתבאר.

אבל ממשיכה הגמ' ואומרת "טמנה שבע שנין בדובשא", הוא הכניס אותה שבע שנים בדבש, "איכא דאמרי בא עליה, איכא דאמרי לא בא עליה. למ"ד דאמרי לה בא עליה הא דטמנה ליתובי ליצרא, דאמרי לה לא בא עליה האי דטמנה כי היכי דלימרו בת מלך נסב". בכל אופן יש מחלוקת בגמ' אם הוא בא עליה או לא בא עליה. אם הוא בא עליה באיזה אופן הוא בא עליה? הרי היא כבר נמצאת בדבש, ודאי ליתובי ליצריה עדיין יכול להיות שהוא בא עליה. אבל בעומק מה מונח כאן? תמיד ביאה זה חיבור ששניים נעשים מציאות של אחד, אבל כאן היא הרי מתה, היא נמצאת בדבש שבע שנים, אז מה זה הביאה הזו? זה נקרא ביאה נפולה, מה זה ביאה נפולה? שנים שלא יכולים להתגלות כמציאות של אחד, זה עומק המדרגה הנקראת ביאה נפולה.

איכא דאמרי בא עליה, כלומר במקום שיהיה ביאה מצד מהלכי התיקון וזה שורש בית המקדש בבוא כל ישראל לראות את פני ה', שזה ביאה שמתגלה בג' רגלים שעולים לפניו ית"ש, בצד הקלקול מתגלה בהורדוס שהוא רצה לקיים ביאה דקלקול ולהתחתן, ויתר על כן זה לא עלה בידו, ועכשיו הוא בא על מי שמתה

אדמה לעליון? אחת דבר אלקים שתיים זו שמעתי, שהוא מדמה את עצמו לעליון שמשנים נעשה מציאות של אחד כביכול, כלומר שאחת דבר אלקים. זה עומק צירוף האדם שכוח המדמה והדיבור מתחברים יחד. הוא מדמה את עצמו בדיבורו לעליון, ואז מה קורה בדיבורו? הוא הופך להיות דיבור של אחד, זה עומק מדרגתו של האדם שיש רק דיבור של אחד, כולם מרועה אחד ניתנו, "רועה אחד אמרן" כלשון חז"ל על משה רבינו, אבל כפטיש יפוצץ סלע דברי תורה מתפוצצים ומתפרטים לפנים רבות, אלו אוסרים ואלו מתירים, אלו פוטרים ואלו מחייבים, וכן על זה הדרך, אז מה נעשה מהדיבור? הדיבור נחלק לחלקים, אבל שורש הדיבור מה הוא? שורש הדיבור הוא דיבור אחד.

אצל מי מתגלה עומק הכוח שהדיבור שלו הוא דיבור אחד? אצל משה, אבל אצל משה זה עדיין היה מכוח שכינה מדברת מתוך גרונו, ומכוח השמיעה שמשתלשלת זה הופך להיות שתיים. אצל מי מתגלה המדרגה שזה הופך להיות אחד בשלימות? זה מתגלה כידוע במדרגתו של משיח. בזמן הזה השתא גם אצל משה רבינו עדיין יש מדרגה של מחלוקת, היו שחלקו על משה רבינו, אבל משיח הוא בבחינה של אחדות מוחלטת, וכל המחלוקות שיש בהלכה השתא, לעת"ל בימות משיח שיתגלה ד' אמות של הלכה בשלמות תתגלה הלכה פסוקה בלבד, הלכה אחת.

נחזור ונחדד, אצל משה רבינו הדיבור מתגלה בשורש אחד, "אחת דבר אלקים", אבל כשזה יורד למטה מה מתגלה? "שתיים זו שמעתי"; בהארה

הללו יחד וזה הופך להיות מציאות של אדם אחד. שם מונח בעומק השורש של ה'בא', איפה השורש של 'בא' שמב' נעשה אחד? שאר כל הנבראים כולם כל אחד נברא משורש אחד, מי שנברא מן השמים נברא מן השמים ומי שנברא מן הארץ נברא מן הארץ, "את השמים ואת הארץ" שמים וכל תולדותיהן ארץ וכל תולדותיה, זה מה שנברא, אבל בריאת האדם מצרפת דאחיד בשמיא ובארעא, הוא מצרף יחד את שניהם. א"כ עומק צירופם שהוא מצרף יחד את שניהם, הוא מחבר את הדבר, החיבור הזה הוא שנים שנעשה מציאות של אחד.

מה עומק הדבר של שנים שנעשה מציאות של אחד בערך הזה? מכוח "ויפח באפיו נשמת חיים" יש לו כוח של דיבור כפשוטו; ומכוח מה שהוא נברא מן האדמה מתגלה הכוח של 'אדמה לעליון' מלשון 'דומה', א"כ לאדם יש כוח של דיבור ויש לו כוח של אדמה לעליון, אז בכוח הדיבור מתגלה האדמה לעליון. מהו הגילוי בכוח הדיבור של 'אדמה לעליון'? בהגדרה הכוללת זה עשרת הדברות. לכן הגימטריא של המילה 'תפילה' עולה למנין א' ב' במילואם, תקכ"ב עם הכולל זה תפילה ועשרה, עשרה לשונות של תפילה זה מדין עשרה, זה אדמה לעליון.

נחזור שוב, יש את כוח הדיבור ויש את כוח האדמה, אדמה זה 'אדמה לעליון', וזה שורש דיבור נדמה בדיבור לעליון; עיקר הבריאה היא בעשרה מאמרות עשרת הדברות, ומכוח כך האדם יש לו כוח של עשרה, זה עשרה לשונות של תפילה שיש באדם. ויתר על כן מהו

א'-שם, ומה הוא שורש האשם? הוא מחבר את הא' שהוא שם, הוא מחבר את הדבר לשם, זה נקרא אשם, אשם הגדרתו שהוא מחבר אותו שם. הדברים מפורשים בדברי רבותינו, כידוע אשם זה הרי האותיות של ג' יסודות שיש בעולם, אויר, אש ומים, בלשון רבותינו זה נקרא אמ"ש. כאשר אחד מן הסדרים מתהפך, אם המים קודמים לאש זה אמ"ש; ואם האש קודמת למים זהו אשם, וזהו שורש דקלקול.

בתיקון כאשר מביאים אשם מחזירים את האש ואת המים לארץ, זה שורש האשם. בעומק, 'אשם' הוא מציאות של צירוף, כל שם כידוע זה אש ומים, כמו שדורשת הגמ' בחגיגה שמים אש ומים, לפי"ז מהו אשם? הוא מחבר את המים והאש והופכם לאחד על ידי הא', זה מהות קרבן האשם.

בבא בן בוטא היה מביא בכל יום קרבן אשם תלוי, כלומר על מה שזה גופא נעשה שנים ויש כאן ספק, על זה הוא היה מביא את הקרבן ע"מ לחזור למציאות האחד. אבל השלמות של ההארה הזו היכן היא מתגלה? בהארתו של משיח, שם מדרגת 'בא' חוזר ומתאחד לדרגה של האחד, זה שלמות ההארה של מדרגת הביאה.

שורש מדרגת 'משנים נעשה אחד' במשה רבינו

השורש של המדרגה הזו התגלה במתן תורה, שם נאמר "ה' מסיני בא", ואומרים חז"ל כידוע מדוע ניתנה תורה דווקא בסיני? מפני שהוא השפל מכל ההרים, "למה תרצדון הרים גבנונים"

שתתגלה אצל משיח האחד יתגלה לא רק בשורש מדרגת הדיבור לעצמו, אלא זה משתלשל ויורד למטה לד' אמות של הלכה, ומתגלה המדרגה של האחד, זה עומק ההארה שמתגלה בהארתו של משיח, וזו ההבחנה של מדרגת משיח. ירום עבדי ישכיל וגבה 'מאוד', אומרים רבותינו ש'מאד' אותיות 'אדם', באיזה יחס מתגלה 'אדם'? מה שמשנים הופך להיות מציאות של אחד, זה מדרגת ביאת משיח. מדרגת ביאת המשיח

על שם כן זה נקרא ביאת משיח, "אע"פ שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא", מהו עומק הדבר שהוא 'יבוא'? אז ודאי שמחכים לו שיבוא כמו שמחכים לאדם שיבוא, אבל זה ההגדרה החיצונית שבדבר, בהגדרה פנימית 'ביאת' משיח זה בלשון 'ביאה', כלומר מהב' הוא עושה אחד. זהו כוחו של משיח לצרף את כל ישראל יחד, הוא מאחד אותם והופכם למציאות של אחד, זה גופא נקרא ביאת משיח. נדגיש, זה לא רק גילוי אורו של משיח, זה נקרא ביאת משיח דייקא מלשון ביאה, לחבר את כולם למציאות של אחד, זה הגילוי של ביאת המשיח. אנחנו מצפים לא רק לגילוי המשיח, אלא 'שיבוא' המשיח, אנו מחכים לתפיסה הזאת שהוא יבוא, התפיסה שהוא יבוא זה עומק נקודת האחדות של החיבור ומציאות האחד.

זה ההבחנה שעל ידי הארת משיח מסתלק עמלק, "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו" (עובדיה א כא), כי עמלק הוא הספק והמשיח בא והופך משנים לאחד, זה עומק ההארה שנתקנת בביאת המשיח. השורש של זה הוא בבבא בן בוטא, בבא בן בוטא היה מביא אשם תלוי, אשם אותיות

לפי"ז נבין את עומק העניין, שלשה דברים עשה משה רבינו מדעתו והסכימה שכינה עמו, ואחד מן הדברים זה שהוא פירש מאשתו, שעשה קל וחומר לעצמו, ומה ישראל שלא שמעו מפי הגבורה אלא פעם אחת נצטוו לפרוש שלשה ימים מן האשה, הוא ששומע תדיר מפי השכינה ודאי צריך לפרוש מן האשה. מה עומק הדבר לפרוש מן האשה? אז ודאי כפשוטו זה לפרוש מן הטומאה, אבל מה עומק נקודת הדבר? בעצם כל פעם שמתחברים עם האשה זה חיבור של שנים לאחד מצד החיצונית, אבל אם הוא פורש מן האשה הוא אמנם ממשיך לחבר שנים שהם אחד, אבל בתוך עצמו. כשיש לו חיבור עם האשה, אזי הוא בבחינת זכר והיא בבחינת נקבה, ומשנים נעשה מציאות של אחד, אז איך נעשה עיקר הצירוף שלהם? בביאה, אז מצטרפים שנים שהם אחד, אבל כשיש דין לפרוש מן הביאה, שהרי לפרוש מן האשה הכוונה לפרוש מן הביאה, אז מה עומק נקודת הפרישות? לפרוש מן התפיסה החיצונית שמשנים נעשה אחד, ולהיכנס לתפיסה הפנימית של הדבר, לרובד הפנימי של 'משנים נעשה אחד'.

מה היא התפיסה הפנימית שמשנים נעשה אחד? הגילוי של שורש האדמה שזה החלק התחתון, יחד עם הכוח של הדיבור שהוא החלק העליון, שניהם הופכים להיות מציאות של אחד, זו מדרגתו של משה רבינו. הרי אצל מי מתגלה החיבור הגמור של הגוף עם הנשמה? אצל משה רבינו, ארבעים יום הוא היה בהר, "לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי" (דברים ט ט), הוא חוזר ומצרף את שני היסודות הללו והופך אותם למציאות של אחד, של דבר

(תהילים סח יז), כולכם גבנונים אצל סיני, כולכם בעלי מומים אצל סיני. הר סיני היה שפל מכל ההרים, לכן ניתנה תורה דווקא בהר סיני, ודייקא למשה רבינו, כמו שאומרים רבותינו "משה קיבל תורה מסיני" (אבות א א). א"כ מתן תורה מצד מדרגת המקום היה בסיני לפי שזה המקום השפל ביותר, ומצד מדרגת הנפש התורה ניתנה למשה, עליו נאמר "והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר יב ג), זה ההבחנה של מדרגתו של משה רבינו. 'עונה' בגימטריא 'סיני' עם הכולל, זה ההקבלה של מדרגת הנפש של משה למדרגת המקום של הר סיני, משה קיבל תורה מסיני כלומר ממדרגת סיני הוא קיבל את התורה.

בעומק, משה הוא העניו מכל האדם אשר על פני האדמה, ולהיכן משה עולה לקבל תורה? מהשמים, אז הוא מצרף את האדמה עם השמים, הוא עניו מכל האדם אשר על פני האדמה, והוא מקבל את התורה מהשמים, זה הצירוף של האדמה לשמים.

מה מתגלה במדרגת "וירד ה' על הר סיני" (שמות יט כ)? שהעליון יורד לתחתון, זה האב - א' ב'; אבל מתתא לעילא ישנו הגילוי של "ה' מסיני בא" ומכוח כך מהב' נעשה א', וזה השורש של משה רבינו שעולה למעלה, הוא מצרף את התחתון עם העליון. נדגיש, יש את המדרגה שהקב"ה יורד מלעילא לתתא - "וירד ה' על הר סיני", ויש מדרגה של "ה' מסיני בא" שהיא שורש ההעלאה מתתא לעילא, מהשנים אחד. זה השורש שמשה רבינו עולה לעילא, הוא עולה ומצטרף למדרגה העליונה.

שהוא נקרא במדרגה של שלישי, ומתגלה בו גם אחד. א"כ יש שני מהלכים במשה רבינו, ושניהם מתגלים במדרגה של 'בא'. כידוע עיקר יציאת מצרים היתה בג' מכות אחרונות שזה עומק המדרגה הנקראת "בא אל פרעה" (שמות י א), שאם אין אתה גואלם אין אחר גואלם, שזה נאמר במשה רבינו. מכל מקום נתחדד מהלך ה'בא' הן במדרגת השנים שהופכים לאחד והן במדרגת השלש שמתחברים ביחד למציאות אחד.

הזכרנו שההארה השלמה הזו תתגלה בהארת משיח, ובהארת משיח עצמו יש את שני המהלכים האלה כידוע מאוד, מצד התפיסה של שנים יש הרי תרין משיחין - משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, ועליהם נאמר "והיו לאחדים בידך" (יחזקאל לז יז), וא"כ זה הופך להיות מציאות של אחד. מצד התפיסה של השלש מה מתגלה במשיח? משה ותרין משיחין זה שלש, שמתגלה בהם מציאות של חיבור אחד, הם הופכים למציאות של אחד. ההבחנה הזו היא ההבחנה הנוספת להאיר למדרגה של האות ג', כלומר מדין ה'בא' נעשה שורש לג'. ישנה הבחנה שהזכרנו שבא' וב' הב' חוזר לאחד, אבל מצד ההבחנה של שנים שחוזרים לאחד, מצטרפת המדרגה של הג' שגם היא חוזרת ומתאחדת במדרגה של האחד, של התלת קשרים מתקשרים דא בדא, ואז המציאות של הדבר הופכת להיות קשורה, ויתר על כן זה הופך להיות מציאות של אחד. זה פתיחת הסוגיא של מדרגת 'בא' שנתגלתה בשורשה במדרגת מתן תורה, במדרגת "ה' מסיני בא".

מספר השיעור בקול הלשון #31485226

שמתקיים. זה עומק ההגדרה כפי שחודד שהוא עולה למעלה, משה רבינו הוא "עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", והוא עולה לעילא. אם כן אצל מי מתגלה השלמות של המדרגה של 'משנים נעשה אחד? השלמות של המדרגה הזו מתגלה אצל משה רבינו, שהופך שנים לאחד בתוך מציאות עצמו.

שני מהלכים ב'בא'

נחזור ונחדד, הזכרנו שני מהלכים שורשיים במדרגת ה'בא', מהלך אחד שמשנים נעשה אחד; מדרגה נוספת היא שמשלש נעשה מציאות של אחד. הסברנו עכשיו את מדרגת משה רבינו שמדין השנים נעשה מציאות של אחד, הוא פורש מן האשה, מהמדרגה הזו של שנים שנעשה אחד, ועולה למעלה למדרגה של הביאה העליונה שמשנים נעשה אחד, נשמה וגוף שמצטרפים ועולים לעילא; ויתר על כן יש חיבור של קודשא בריך הוא וישראל שזה מה שהוזכר קודם לכן.

ובעומק, גם המהלך של שלשה שנעשים אחד קיים במשה רבינו במדרגת מתן תורה, איפה זה קיים במדרגת משה רבינו? הרי כמו שאומרים חז"ל כידוע אורייתא תליתאי ניתנה בירחא תליתאי על ידי משה רבינו שהוא שלישי לרחם, מצד כך מתגלה 'בא' במדרגת השלש אצל משה רבינו מדין שהוא שלישי. מה כוונת הדבר שהוא שלישי? לפניו נולדו שנים - אהרן ומרים, והוא היה שלישי, אבל אומר המהר"ל שעל אף שהוא נולד שלישי הרי היה ליקוחים מיוחדים לפני לידתו של משה רבינו, אז כביכול הוא נחשב מהלך של אחד לעצמו, זה הב' והא' שמתגלה

סוגיות במחשבה

בא

אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו. וסיפא של פרשת וארא, מכת ברד, ותחילת פרשת בא מכת ארבה. וזהו בא, ר"ת ברד ארבה. ויש שכתבו, בא, ר"ת בא ארבה.

ועיקר תיקון "בא" נגלה באברהם, בא-מהר. וכתוב ביה (בראשית, כד, א) ואברהם זקן בא בימים. והיינו כי כל ימיו באו ושבו לשורשם, ולא היה בהם פסולת שאינה ראויה לשוב לשורשה. וכתוב ביה (בראשית, טו, טו) ואתה "תבוא" אל אבותיך בשלום. והיינו בא-א, ר"ת בן - אב. וזהו ואתה, בן, תבוא אל אבותיך דייקא. כי עיקר שם אברהם, אב-רהם, הסדר א-ב, והיינו כי נפרד מאביו תרח והתחיל אבהות חדשה. אולם אמרו חז"ל שבישרו הקב"ה לאברהם שלסוף ימיו עתיד תרח לשוב בתשובה (תנחומא, שמות, יח), והיינו שבסוף ימיו נתהפך אב מאברהם לבא, והיינו ששב לתרח אביו להיות בנו. וזהו שלמות התיקון, שכאשר הבי"ת שבה לאל"ף ומתקנת אף את האל"ף, ויוצאת מארור, א-רור, לברוך, ב-רוך. ואזי שבה הבי"ת לאל"ף לאלופו של עולם, והוא תכלית הבריאה, התכללות באל"ף, באלופו של עולם, והוא היפך חזרת הבי"ת לאל"ף מכח חורבן וקלקול, שאז חוזר הבי"ת לאל"ף מלשון ארור, והבן. ועיין אותיות דר"ע, אות א' ואות ב'.

(מכתב יד הרב, שליט"א)

בראשית, בא-תשרי. ונודע א-ב, מתחילה לסוף, בחינת ניסן, ראש מתחילה לסוף. ב-א, מסוף להתחלה, בחינת תשרי, ת-ש-ר, הולך מסוף להתחלה.

ונודע, ששורש כל דבר, היכן שנכתב פעם ראשונה בתורה. ומלת 'בא' נכתבה פעם ראשונה להדיא [אולם צירוף של ב-א, כבר נכתב קודם לכן, "ויבאה" אל האדם (בראשית, ב, יט). וצירוף ללא משמעות של ביאה, כבר נכתב קודם לכן, בארץ (שם, א, כב)] בפרשת נח, קץ כל בשר בא לפני (בראשית, ו, יג), ואח"כ כתיב (ז, א) בא אתה וכל ביתך אל התיבה.

והבן שהתפשטות בבחינת א-ב, זהו שורש קיום העולם. אולם חזרה בבחינת ב-א, זהו חורבן העולם. וזה מש"כ קץ כל בשר בא לפני וגו', והנני משחיתם את הארץ. והיינו הארץ ששורש בריאתה באות ב', בראשית, ב-ראשית, ועתה חוזרת לאל"ף, לאלופו של עולם. וז"ש חז"ל (אותיות דר"ע) בכי"ת דן את העולם, שנאמר קץ כל בשר בא לפני, גש לפני קרב לפני לא נאמר, אלא "בא" לפני. אולם נח ובניו וביתו ניצולו ע"י התיבה, אותיות הבית, והיינו שנח ניצול ע"י שאות בי"ת, הבית, לא חזר לאל"ף, וזהו עומק ההצלה ע"י התיבה.

ושורש כח חורבן זה נגלה בכל מלחמה ע"י צבא, צ-בא. ובפרט נגלה במצרים בפרעה דכתיב ביה (שמות, י, א) בא

אוצר אותיות משיעורים על ספר מורה נבוכים

פרק כ"ב

לייחס את הדבר למקום שהוא מקום הצירוף של האדם, האדם בא אל ביתו, זהו מקום המיוחד אליו, זה הגדרת הדבר במקום אחד, כלומר מקום המיוחד הוא לא סתם מקום אחד, אלא המקור, האדם בא לעיקר מקורו.

לפי"ז נבין את העומק של בא, כידוע בסדר א' ב' מהרישא לסיפא הסדר

הוא א' ב' ג', ומסיפא לרישא זה בסוד תשר"ק, ולפי"ז המילה 'בא' זה החזרה לרישא, זה הב' שחזרה לא', ולכן עיקר השימוש במילה 'בא' הוא בדבר שחוזר למקורו, הוא חוזר לשורשו. לדוגמה, "בא אחיך במרמה", יעקב אבינו הגיע לשורש שלו, לאבא שלו. בעומק המילה 'אבא' או 'אב' זה היפוך האותיות של המילה 'בא', מצד האב זה מא' לב', ומצד הבן זה מב' לא' - בן אבא, זה משמעות המילה 'בא'. ביחס למקום אזי הוא בא למקורו, הוא בא למקומו, "ויבוא יוסף הביתה" כלומר הוא חזר למקום שורשו, דבר במקומו נקרא קבוע, וכשהוא יוצא ממקומו הוא נקרא פריש, אז הוא בא למקומו שלו כלומר למקור שורשו למקום הווייתו. האדם הרי נוצר מן האדמה, אז מעין כך כל אדם שיש לו מקום של קנין של נכסי דלא נידידי זהו עיקר מקומו, זה נקרא 'בא', הוא בא אל מקום שורשו, לכן גם כן נאמר "ויבוא יוסף הביתה".

"בא", הביאה בלשון העברי מונחת לביאת בעלי חיים". כלומר, יש לנו דומם וצומח שהם עומדים במקומם, הצומח אמנם מתנועע אבל תנועתו במקומו, ובעלי חיים ובתוכם האדם יש בהם מציאות של ביאה, והאדם אף הוא בכלל בעלי החיים, כל מי שיש לו תנועת חיים נכלל ב'בעלי חיים'.

מהותו של בעל חי הוא, "שהוא בא אל מקום אחד או אל איש אחד". יש יחס שהאדם מתנועע ממקום למקום, כדוגמת "וילך חרנה" (בראשית כח י), ויש יחס שהוא בא להצטרף למישהו, הוא הולך למישהו אחר, עצם הגדרת הדבר היא שהוא בא אל מישהו אחר, והרמב"ם מביא דוגמאות לדבר, כגון "בא אחיך במרמה" (בראשית כז לה), כך אמר יצחק לעשיו על יעקב אבינו, ושם נאמר בא כלפי מקום, אבל עיקר הביאה לא הייתה למקום אלא ליצחק. כלומר, יצחק אומר לעשיו שיעקב אבינו בא במרמה, ועיקר ביאתו של יעקב לא הייתה למקום אלא ליצחק, כמובן שזה נאמר גם כלפי המקום, אבל עיקר המכוון הוא אל האדם שאליו הוא הגיע.

"והיא גם כן מונחת להיכנס בבעלי חיים במקום אחד, אמר ויבוא יוסף הביתה, כי תבואו אל הארץ". כלומר, שורש 'בא' משמש ג"כ לכניסת בעלי חיים למקום אחד להיכן שהם מגיעים, באים

רוחני שיש בו מציאות של תנועה. מצד כך הביאור של "כי יבוא דבריך וכבדנוך" (שופטים יג יז) זה שהדברים שלו מגיעים, הדבר שמגיע הוא בא למקומו שלו, זה נקרא כי יבוא דבריך וכבדנוך. הפסוק הזה נאמר הרי ביחס למנוח ואשתו, כלפי המלאך הדובר בהם ביחס לנזיר ה' שמשון, "כי יבוא דבריך וכבדנוך", כל דבר שבא למקומו שלו נקרא ביאה.

ניתן את הדוגמה השורשית לשורש ביאה במדרגת מקום, זמן ונפש. הזכרנו מקודם את מדרגת ישראל שמגיעים לארץ ישראל, אז בנפש זה נקרא ישראל, במקום זה נקרא ישראל, ובמדרגת זמן זה נקרא שבת קודש, שבת קודש שבה עכו"ם ששבת חייב מיתה. במקום זה ארץ ישראל, בנפש זה בני ישראל, ובזמן זה נקרא שבת, זו הסיבה שיש שבת לארץ ישראל, "ושבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כה ב), זה ההגדרה של בואי כלה בואי כלה, כלומר בשבת קודש האדם בא למקום השורשי שלו, לא במדרגת מקום אלא במדרגת זמן. כלומר, יש ביאה בנפש, יש מה שהנפש באה לנפש אחרת; יש ביאה בזמן שהאדם מגיע אליו, "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה" הוא בא אל הזמן, זו היא ביאה זו היא שיבה, הוא בא לזמן; ויש הגדרה של ביאה ביחס למקום, חידדנו את כל שלשת העש"ן - עולם, שנה ונפש בבחינת ביאה.

"עד שהושאל לקצת ההעדרים ויבא רע ויבא אופל". כאן הרמב"ם מקצר, אבל הנקודה היא שכל טוב הוא שפע וכל רע אינו אלא העדר, "מפי עליון לא תצא הרעות" (איכה ג לח) כלומר לא יוצא, זה העדר. זה עומק הפסוק "מפי עליון לא תצא

ויתר על כן זה מתגלה במדרגת ארץ ישראל, הדבר ברור, הנפש 'ישראל' והמקום 'ארץ ישראל' מקבילים אהדדי, ומצד ההבחנה הזו נאמר "כי תבאו אל הארץ" (שמות יב כה), באים למקום שהוא שורשו. זה עומק ההגדרה של ביאה, שהוא בא אל מקור שורש הדבר. לדוגמה בעלמא, "האשה נקנית בשלשה דרכים בכסף בשטר ובביאה" (קידושין ב). הוא לא בא אל אשה סתם, אלא כיון שבשורש הם היו אחד והם נפרדו מהדדי, אז הוא בא להתחבר למקום השורש כפי שהם היו בתחילת הווייתו הראשונה, זה דוגמה של קנין הנקרא ביאה.

"והושאל זה השם לבוא הענין שאינו גוף כלל, כי יבוא דבריך וכבדנוך". כלומר, שורש 'בא' משמש גם בדבר שאינו גוף, הוא זה ג"כ שמגיע עצם דברו, "מאשר יבואו עליך". להבין, הזכרנו את הדברים לעיל ונחיד לפי"ז גם בסוגייתנו דידן, בעומק התנועה היא לא רק דבר גשמי, אלא כשם שיש תנועה בגשם כך יש תנועה ברוח. יתר על כן, ידועים דברי השל"ה הקדוש שדן האם התורה דיברה בתחוננים ורומזת בעליונים, ומצד כך הגדרת הדבר היא שהתורה דברה בגשם והשם המושאל הוא לרוחניות; או להיפך, התורה דיברה ברוחניות והשם המושאל הוא לגשמיות, ומצד כך יש תנועה ברוחניות שהיא משתלשלת למציאות הגשמית, ולפיכך ה'דברו' שמגיע יש בו ג"כ תנועה.

מצינו בש"ס הגדרות של תנועה בקול, "שיבבא מידע ידיע", "אית ליה קלא", כלומר זה באמת בא ממקום למקום, שמועת הדבר באמת מתנועעת, זה כוח

"ולפי זאת ההשאלה אשר הושאל למה שאינו גשם כלל", כלומר, לשון 'בא' נאמר בהתחלה על בעלי חיים בשם העצם, לאחר מכן זה התרחב ג"כ למדרגה של 'בא' בדבר שאינו גוף כלל, ולאחר מכן זה הושאל אפילו להעדר. אז ביחס הזה א"כ לשון 'בא' 'הושאל ג"כ לבורא ית"ש, אם לבוא דברו דבר ה' או לבוא שכינתו". זה כמו שחודד לעיל אם מדברים על עצמותו או מדברים על גילוי. הרמב"ם לומד שיש צד ללמוד שמדברים בו ית"ש, והוא מביא את דברי התרגום שזה קאי רק על גילוי, על המציאות של מידותיו, התנועות המתגלות במידותיו. לפי"ז הוא אומר גם כאן שזה הושאל "או לבוא דברו" שזה פעולתו, "או לבוא שכינתו", ובעומק שכינתו אינה אלא גילוי, זה ההגדרה של שכינה כמו שחידד הגר"א וכידוע.

"ולפי זאת ההשאלה נאמר הנה אנכי בא אליך בעב הענן", כלומר נאמר עליו ית"ש "הנה אנכי בא אליך בעב הענן" (שמות יט ט), וכאן לכאורה אי אפשר לומר שזה רק דברו, אולם הזכרנו כבר לעיל שבלשון "בעב הענן" יש גילוי של מדרגת שכינה, אז זה נקרא בא שכינתו. ובעומק השכינה יש בה תנועה גמורה, וכיון שהיא מגיעה למקום שבו היא צריכה לשרות, זה נקרא ביאה.

נגדיר עכשיו את ההגדרה של 'בא' בלשון נוספת, קודם הגדרנו שכל ביאה זה של דבר שחוזר לשורשו, ובתוך זה יש את הגדרת שורשו הכללית, ויש הגדרה הפרטית אם הוא נמצא עכשיו במקום מנוחתו היכן שהוא צריך להיות, גם זה נקרא בא. נחדד, לעיל הגדרנו ששבת

הרעות", בלי הסיפא של הפסוק "והטוב", הגדרת הדבר היא שהרע כל הגדרתו הוא שהוא לא יוצא, הוא רק העדר של שפע.

לפי"ז מה זה ויבוא רע? לכאורה אין יבוא רע או ויבוא אופל, הרי לכאורה רע הוא העדר אז הוא לא בא? כידוע יש מחלוקת בראשונים האם חושך הוא בריאה או לאו, הגר"א הכריע שהוא בריאה ממה שנאמר "ובורא חושך", אז בעומק כן יש תנועה של חושך. יש חושך של "וימש חושך" (שמות י כא) ויש חושך יותר קל, אבל החושך הוא בעצם בריאה. אבל "ויבוא רע" לכאורה זה העדר גמור, ואם הוא העדר איך שייך שיהיה מציאות של יבוא רע? אבל בעומק ההגדרה היא כך, שורש הדבר הוא העדר, אבל ההעדר יוצר שגם מה שקיים מגיע בצורה שאינה שלמה. כלומר זה לא העדר כפשוטו, אלא העדר שהוא חסרון בדברים אחרים.

דוגמה בעלמא, דבר היה קשור עם חבל והחבל נחסר בחלקו ולכן הקשר התנתק, מה שורש פעולת הדבר? שמכוח ההעדר של החבל שנשחק הוא התנתק, אבל מה התוצאה? שהחפץ נשבר. נמצא שהרע שורשו העדר ותולדתו היא תנועה, לכן שייך להגיד "ויבוא רע", תחילתו העדר ותוצאתו היא בעצם פעולה, ואם יש פעולה זה בעצם מציאות של העדר, העדר הדבק בפעולה.

בעומק "ויבוא רע", הרע חושק לכלות כל דבר, תנועת הרע נקראת ג"כ בלשון 'בא' כמו שהוזכר, והיא היפך מהשורש העליון דקדושה שנקשר לשורשו העליון, הרע נקשר לשורשו התחתון.

"ובא ה' אלקים יבא דברו, כלומר קיום ייעודיו אשר יעד להם על ידי נביאיו". כלומר, יש יעד, 'יעד' אותיות י'-עד, כל דבר נברא בעשרה ובנוי מי ו'עד', עד הדבר, זה עשרה מדרגותיו. היעד הוא להשלים את כל ההשתלשלות דעשר דברים דהתפרטות דאותו דבר להגיע לתכליתו, זה המושג הנקרא 'יעד'. לפי"ז יעד הוא נקודת התכלית, כמו שהוזכר 'בא' שהוא בסוף התכלית, הוא הגיע למקום אחריתו, למקום תכליתו, זה נקרא יעד. כאן זה מחודד מאוד ששורש 'בא' הוא לא לראשית ההתחלתית שלו, אלא לסוף שלו.

נחזור ונחדד, גם ההגעה לסוף היא מדין סוף מעשה במחשבה תחילה, מדין נעוץ סופן בתחילתם ותחילתם בסופן, לכן בעומק גם הסוף הוא לא מדין סוף ממש, אלא הוא מדין סוף - או מדין המחשבה בראשיתה, סוף מעשה במחשבה תחלה, או מצד שהתכלית חוזרת בחזרה לנקודת הראשית.

"והוא אומרו כל קדושים עמך כאלו אמר ובא דבר ה' אלקי על ידי כל קדושים עמך מדברים לישראל". הרמב"ם בא להסביר את הדבר, מה שנאמר "ובא דבר ה' אלקי על ידי כל קדושים עמך", אז דבר ה' אלוקי כשהוא מגיע, הוא מגיע על ידי קדושים עמך. אז הוא מדבר לישראל שכאילו הוא אומר באופן כזה שעל ידי כל קדושים עמך יבוא דברו של אותו דבר.

קודש גם היא במדרגת ישראל וגם בה יש לשון של 'בא', בשבת ישנה הבחנה שהיא ראשית וישנה הבחנה שהיא אחרית. ידועים דברי הגמ' בשבת, היה הולך במדבר ואינו יודע אימתי שבת לחד מ"ד עושה שבת ולאחר מכן ששת ימי המעשה, ולחד מ"ד מונה ששה ימים ולאחר מכן עושה שבת, כלומר ישנה הבחנה ששבת קדמה לעולם, וישנה הבחנה ששבת הינה בסוף העולם. מצד כך יש חיבור לשבת שלפני העולם שזה עניין 'בא' לשורש, ויש 'בא' לתכלית שלאחר העולם שגם הוא מנוחת הדבר. מצד ההבחנה הזו הביאור בפסוק "הנה אנכי בא אליך בעב הענן" הוא שכל הגעה לתכלית מסוימת נקראת 'בא'.

גם את הפסוקים שהוזכרו לעיל אפשר לפרש ביחס לתכלית, שהוא נקרא בא כי זה מקומו ותכליתו, בסוד נעוץ סופן בתחילתו ותחילתו בסופן ואז כל סוף הוא בעומק נקודת הראשית. זה 'נעוץ סופן' של שבת שבסוף העולם 'לתחילתו' של שבת שהיא תחילת העולם.

"כי ה' אלקי ישראל בא בו", מעין מה שהוזכר קודם לכן, "וכל מה שידמה לזה ענינו בא השכינה". מה שנתאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים אז זה התכלית, ואז השכינה באה לתכלית שלה, זה ההבחנה שהזכרנו כעת שהתכלית נמצאת בסוף שזה מדרגת שבת לאחר ששת ימי המעשה.

פרק כ"ג

היא ביאה, שם נאמר לשון של שיבה וביאה, אבל כאן יש הגדרה הפוכה של הדבר,

"יצא, היציאה כנגד הביאה". יש הקבלה של שיבה לביאה, זו היא שיבה זו

ביום השביעי" (שמות טז כט). והתנועה הזו נאמרה בבעלי חיים או זולת בעלי חיים, אז בבעלי חיים זה מתגלה ב"ויצאו את העיר", והגילוי זולת בעל חי מתגלה ב"כי תצא אש" (שמות כב ה). איך שייך 'יציאה' באש? אז ראשית כל במדבר ודאי ששייך יציאה; בעלי חיים שייך בהם יציאה; ומדרגת צומח אין בו יציאה גמורה, אלא מבצבץ ויוצא מעל פני הקרקע. אבל יש מדרגה ממוצעת שהיא במדרגה הנקראת אש שיש בה תנועה.

במשנה בתחילת מסכת ב"ק נאמר "הצד השווה שבהם שדרכן להזיק ושמירתו עליך", א"כ אש מוגדרת שם כדבר עם תנועה, וברור שאין בו רוח חיים, אז החידוש כאן ש'יציאה' נאמרת ג"כ ביחס לאש. ומהי הגדרת הדבר, מדוע יש ביחס לאש נקודת יציאה? כל אש יסודה הוא תחילת מציאות, הרי קודם לכן לא היה אש, כלומר ודאי שיכול להיות שאדם מעביר אש מאש אחרת, כמו ביו"ט שהדלקה נאסרה והעברה מאש לאש מותרת, אבל עיקר ההגדרה של "כי תצא אש" זה יש מאין, הגמ' דורשת כי תצא מעצמה, זה דבר שנתחדש, וזה גופא נקרא תחילת מציאות. לפי"ז לכן אש נקראת כי 'תצא' אש, היא תחילת יציאתה היא תחילת הווייתה, זה תחילת קיומה, זה גופא תחילת הדבר. נמצא שיש דבר שכבר קיים ויוצא ממקום למקום, אבל כשהרמב"ם אומר "שיהיה הגשם בעלי חיים או זולת בעלי חיים", הגילוי של יציאה בזולת בע"ח זה בתחילת הווייתו, זה נקרא "כי תצא". לכן מה שחידדנו בהתחלה ש'יצא' זה תחילת הווייה של דבר, בכי תצא אש זה מתגלה

ביאה ויציאה, לדוגמה הוא בא אל ביתו ויוצא מביתו, זהו דבר והיפוכו. בעומק, הגדרת הדבר היא שהביאה כמו שאמרנו היא לחזור לשורש הדבר, ויציאה זה הי' - צא - הי' יצא. כידוע כל 'צא' זה שילוב של שם הוי"ה ושם אדנות שעולים בגימטריא ל'צא'. הלשם מאריך בזה רבות בהקדמות ושערים, יציאת כל דבר היא הגדרת ההויה שלו, זה שם הוי"ה; וגילוי זה שם אדנות, והכוח המגלה את שם האדנות מגלה את ההויה, זה נקרא יצא. מצד כך 'מציאות' היא מלשון יצא - התגלה. בעומק, י' - צא ביאורו שהי' יוצא, הי' שזה שורש הוויית כל נברא, עשרה מאמרות, עשרת הדברות, עשרה ספירות, הוא יצא ונתגלה, זה נקרא יצא. הקדמנו את הדברים עוד לפני ביאור דברי הרמב"ם, אבל זו ההגדרה של יצא.

"היציאה כנגד הביאה ונעשה זה השם ביציאת גשם ממקום שהיה נח בו למקום אחר, יהיה הגשם בעל חי או זולת בעלי חיים בני אדם הם יצאו את העיר". עד כאן הדברים ברורים, והרמב"ם מגדיר כאן מהי 'יציאה', שהדבר נעתק ממקומו למקום אחר. אם הוא נע ממקום למקום זה לא נקרא 'יצא' אלא 'הלך', כמו שהרמב"ם יזכיר להלן בפרק כ"ד. 'יצא' ענינו א"כ שהוא נמצא במקום קביעותו, והוא יצא משם.

אבל נחזור שוב ונדגיש, עיקר שורש התנועה היא עצם יציאת ההויה לגילוי, זה נקרא 'יצא', צ"א בגימטריא הוי"ה אדנות כמו שהוזכר. כשזה משתלשל לתתא, אז כל דבר שיוצא במדרגת מקום הוא בעצם יוצא ממקום למקום אחר, וכך בשב"ק נאמר "אל יצא איש ממקומו

של אדם רגיל זה לא מציאות גמורה, ורק הפועל המעשי שלו יוצא לפועל, אבל אצל מלך עצם דיבורו הוא כבר יציאה גמורה לפועל שהדבר עומד בתוקפו.

"רצונו לומר עבור המצוה", כלומר יצא דבר המלכה הוא עובר ממקום למקום, אז הרמב"ם משתמש כאן בלשון יציאה רק ללשון של דיבור, או דבר המלכה הוא עובר, שהוא היה כאן והוא עובר ממקום למקום, אז הוא הנקרא מדרגה של יציאה. אבל כמו שחידדנו קודם לכן זה נאמר ביחס למלכות, שהיציאה שבדבר היא באמת דיבור מוחלט שיוצר מציאות גמורה.

"כי מציון תצא תורה", גם כאן אומר הרמב"ם **"כי** מציון תצא תורה" (ישעיה ב ג), אז לכאורה זה עבור הדבר, שהייתה תורה בירושלים והיא יוצאת. אבל בעומק זה לא שיש שם דבר לעצמו שעובר ממקום למקום, הרי משם יוצאת הוראה לישראל, הר המוריה אומרים חז"ל שממנו יוצאת הוראה לישראל. נמצא שההוראה היא מציאות חדשה, הרי תורה לאו בשמים והכל הולך לפי ההוראה שנמצאת כאן, ואין לך גילוי יותר גדול מהוראה שהדיבור הוא מציאות חדשה. הזכרנו מקודם ביחס למלך שהדיבור שלו הוא **"דבר** מלך שלטון", ואיפה מתגלה בהוראה מעין אותה הבחנה? בכל הוראה של חכם, הרי תורה לאו בשמים, ומי חידש את התורה כאן בארץ? ההוראה של החכם. נמצא שהדיבור הוא תחילת מציאותו של דבר, לכן זה מציון תצא תורה כמו שהוזכר.

בכירור. ודאי שכפשוטו גם יכול להיות כי תצא אש שהיא היתה בתוך הבית ואז היא יצאה לרשות אחר והזיקה, אבל יסוד הדבר זה יציאה של יש מאין.

"והושאל גם לענין שאינו גוף כלל, הדבר יצא מפי המלך, כי יצא דבר המלכה על כל הנשים". **"ב"יצא** מפי המלך" (אסתר ז ח), כפשוטו יצא דיבור מפי המלך, אז יש מקום להגיד שהדיבור בתחילה היה בתנועה, הרי תנועת הדיבור היא שדרך הריאות יוצא קול האדם ועולה בקנה ויוצא בה' מוצאות הפה, ולכן זה נקרא שהקול יוצא, כי בפנימיותו הוא היה קול, ואז זה נחקק לכ"ב אותיות בה' מוצאות הפה. וזה השורש של **"הדבר** יצא מפי המלך", כי תחילתו מתחיל בריאה שעולה בקנה ויוצא בה' מוצאות הפה. רק כשנאמר **"כי** יצא דבר המלכה" (אסתר א יז) כאן ודאי שלא הכוונה ל'דיבור' ממש, אלא שהדבר הולך ומתפשט. אז יש כאן לשון של יציאה שהיא איננה כפשוטו, אבל בדבר המלך בפשטות כן יש יציאה.

אבל בעומק כל 'דיבור' זה הגדרה של מלכות, **"דבר** האיש אדני הארץ אתנו קשות" (בראשית מב ל), **"דבר** מלך שלטון" (קהלת ח ד), אז הדיבור של המלך הגדרתו היא ש"מלך לא הדר ביה" כמו שאומרת הגמ' בפ"ק דב"ב, ולפיכך הגדרת הדבר היא שדבר מלך הוא מציאות גמורה, מציאות חדשה, מעין הבורא ית"ש ויאמר ויעש עשרה מאמרות ועשרה דברות, כך גם **"דבר** מלך שלטון" הוא מתקיים. לפי"ז כל דבר מלך הוא בעצם יציאה, הוא מציאות גמורה לעצמה, לכן זה נקרא בלשון **"יצא"**, כי יש לו מציאות גמורה. דבר

שהמציאות של כל דבר, הווית כל דבר בתחילתו היא הארתו. הקיום הוא בבחינת הו"ה בלי אדנות, ובאיתכסיא עדיין אין לו מציאות גמורה, וזה האופן שאסור להגות את השם באותיותיו, איך שהותר להגות אותו ע"י מציאות של אדנות זה גופא יציאתו, זה גילוי הארתו, זה גילוי הווית הדבר שהווייתו היא הארתו ומציאותו.

"ולפי זאת ההשאלה היא כל לשון יציאה שבאה מיוחסת לו ית", הרמב"ם מגדיר את הדברים הללו כלשון השאלה, אז "כל לשון יציאה שבאה מיוחסת לו ית", הנה השם יוצא ממקומו". ומה הגדרת הדבר ש"הנה ה' יוצא ממקומו" (ישעיה כו כא)? "יראה דברו הנסתר עתה ממנו". כאן הרמב"ם מגדיר את זה שהדבר היה נסתר מעיקרא ואז הוא נתגלה, יראה דברו הנסתר עתה ממנו. קודם לכן ביחס לשמש הרמב"ם השתמש בלשון "היראות האור", לפי"ז גם השתא הוא מגדיר זאת "יראה דברו הנסתר עתה ממנו", שגילוי של היראות הדבר נקרא יציאה, כלומר נתחדש מה שנתחדש אחר שלא היה.

בעומק, לפי מה שהוזכר קודם לכן זה גופא הגדרת מציאות, זה לא השאלה. נחזור ונדגיש, הרמב"ם לשיטתו ש'דיבר בתחתונים ורומז בעליונים', ומצד כך הוא מגדיר את השורשים בתחתון וכשהוא מעלה את זה לעליון הוא קורא לזה השאלה, אבל בעומק 'דיבר בעליונים ומשתלשל לתחתונים' אז עיקר המציאות היא בעליונים, וא"כ אין לך מצוי יותר גמור מאמיתת המצאו, ולכן ההגדרה היא שהאור שהתגלה בהנהגתו ית"ש זה גופא תפיסת המציאות. זה תחילת מציאותו של

"וכן השמש יצא על הארץ כלומר הראות האור". כאן מגדיר הרמב"ם את היסוד ש"השמש יצא אל הארץ" (בראשית יט ג) זה לא יציאה כפשוטו, אלא זה היראות האור בלבד. ובעומק ודאי שהאור נמצא במציאותו של השמש, ויציאתו הוא באמת יציאה ממקומו שלו למקום אחר ויש כאן תנועת יציאה, רק זה תנועת יציאת כוח רוחני שהוא בבחינת אור. האור הוא לא במדרגה של מדבר או צומח או בעל חי, זה גלגל החמה שהוא דומם, אבל בגלגל החמה גנוז האור, והאור יש בו תנועה גמורה כידוע מאוד.

בעומק שורש כל הבריאה כולה אינו אלא אור, "ויאמר אלקים יהי אור" (בראשית א ג) זה עיקר מאמר ראשון שהיה בבריאת העולם, אמנם ישנה מחלוקת בחז"ל בזוהר ובגמ' בר"ה אם בראשית נמי מאמר הוא או לא, חז"ל בזוהר אומרים שהמאמר הראשון זה ויהי אור, ואילו הגמ' אומרת ש'בראשית' נמי מאמר הוא, אבל מ"מ "יהי אור" זה המאמר הראשון, כלומר הוא תחילת התנועה שבבריאה. כידוע מאוד האור הוא ראשית כל ההויה, ולכן אין לך גילוי של מציאות של יציאה יותר ממציאות של אור, זה גופא המציאות. תחילת ההויה של כל דבר זה מציאות של הארה, לאחר מכן חל צמצום-חשכה, לאחר מכן חוזר ומוסיף אור, קו מוסיף אור, וכך היא כל השתלשלות מציאות הבריאה. אבל תחילת הווית כל דבר הוא אור, אין לך מציאות של הויה זולת האור שהוא עצם תחילת המציאות, לכן בעומק כל אור ענינו גילוי, וזה גופא ההגדרה של הדבר יצא, כלומר זה הגדרה

הבורא, שהוא חידש את תפיסת המציאות של גילוי של נבראים.

"דמות בפעולות הבאות מאת המלכים אשר עליהם בהעביר רצוניהם הדבר". כלומר, איך פועל הכלי להעביר את רצונותיהם? על ידי שהוא מדבר הוא מעביר את רצונו, נמצא שהדיבור מוציא את רצונו מהכוח אל הפועל. אבל חידדנו הרי שאצל הבורא ישנם שני שלבים, השלב הראשון הוא שהדיבור מוציא את הרצון מהכוח לפועל, והשלב השני הוא שאצל הבורא הדיבור עצמו הוא הוצאה גמורה לפועל, לא רק הוצאה של נקודת הרצון לבאר מה הוא רוצה, אלא הוצאה לפועל ממש. התורה נקראת הוראה מלשון גילוי רצונו, היא מגלה מה הוא רוצה; אבל הקב"ה "איסתכל באורייתא וברא עלמא", אז הדיבור הזה יוצר גם מציאות גמורה. נמצא שהדיבור של הקב"ה הוא אמנם כמו דיבורו של כל מלך או אדון שמגלה את רצונו בדיבורו, והדיבור מוציא את הרצון ומגלה אותו, אבל בעומק אצל הבורא הדיבור הוא גם הוצאה לפועל של הדבר, שרצונו יוצא לפועל והדבר נעשה מוחשי וגמור, והוא תחילת המציאות.

"והוא ית' בלתי צריך לכלי יעשה בו אבל פעולתו ברצונו לבד ואין דיבור ג"כ בשום פנים כמו שנתבאר". אלו נקודות דקות שיובהרו בעזר ה' בהמשך הדברים, אבל ודאי שרצונו ית' שמו גורם שהפעולה תתהווה. 'רצון' הוא מלשון ריצה, שהדבר רץ ומתנועע, אז כביכול כאשר יש ריצה של הבורא זה מכריח שהדבר יהיה בפועל. אצל האדם יתכן שהאדם רוצה אבל יש מעכב על ידו, אולם אצל הקב"ה

הדבר, זה נקרא "הנה ה' יוצא ממקומו", כלומר תחילת גילוי הוויית ההנהגה המתגלה היא הנקראת יציאה ממקומו.

אנחנו לא מדברים כאן על מציאותו שלו לעולם כמו שאומר הגר"א הידוע בסוף ספרא דצניעותא בליקוטים, כשאנחנו מדברים על מציאות בבורא, זה על מה שהוא מתגלה לנו, זה היציאה.

"התחדש מה שנתחדש אחר שלא היה, כי כל מתחדש מאתו יתעלה ייחס לדברו, בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם". כלומר, כל מציאותו של הבורא ית"ש הווייתו נעלמת ומכוסה, ואיפה יש לנו גילוי בהנהגת הבורא? מכוח מה שהוא ברא את עולמו, ומכוח מה הוא ברא את עולמו? "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם" (תהילים לג ו), לכן תחילת הגילוי שיש לנו ביחס לנבראים נקרא דבר ה'. וזה מה שאומר הרמב"ם שכל מתחדש מאתו ית' מתייחס לדברו, מדוע כל מתחדש מאתו יתייחס לדברו? כי דברו הוא תחילת גילוי, ולכן כל דבר מתחדש מאתו מיוחס לדברו, כי זה ראשית תחילת הגילוי.

והדיבור הזה כמו שהזכרנו שייך אפילו אצל מלך בשר ודם שבו נאמר "דבר מלך שלטון", אז יש לו מציאות גמורה, וקל וחומר אצל מלך מלכי המלכים שהדיבור שלו הוא באמת דיבור גמור שיוצר מציאות, "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם", אז תחילת כל הווייה מאמתת הימצאו היא דיבור. ממילא אין לך גילוי של מציאות יותר מהדיבור של

"ואמר אלך אשובה אל מקומי", עניינו היעלות השכינה, "אשובה אל מקומי" (הושע ה טו) כלומר לחזור לשורשו העליון. חז"ל מגלים לנו שמתחילה השכינה הייתה למטה, לאחר מכן בחטא אדה"ר היא עלתה שבע רקיעים, ולאחר מכן בדור אחר דור כל מי שהיה זכאי לכך חזר והוריד אותה עד המדרגה שהשכינה חזרה וירדה לארץ, אבל כאשר היא מסתלקת לשמים זה נקרא שהשכינה שבה אל מקומה הראשון.

אבל יש הבדל בין 'בא' ל'שב', תשובה זה משורש אותיות ש'ב', זה מגיע רק עד אחד לפני הסוף, אבל 'בא' מגיע עד נקודת הא', זה הבדל עצום ונורא בין מדרגת בא למדרגת שב. הרמב"ם בפרק הקודם דיבר על 'בא', וכאן הוא מבאר מה זה 'שב', והסברנו שהמדרגה של שב זה עד הא', זה נקרא "שובה ישראל עד ה' אלקיך" (הושע יד ב), ואם הוא מגיע להשם אלקיך ממש שזה הא' אז זה כבר 'בא', הוא חוזר לאב, הוא חוזר לנקודת ההתחלה שבדבר. הדוגמה לכך היא אבא ואמא, כידוע תשובה היא במדרגת אמא, כלומר הוא מגיע עד האב, ואם הוא נכלל באב הוא חוזר למדרגה של א', אבל זה שתי מדרגות שונות, חזרה עד השורש ולא עד בכלל נקראת תשובה, וחזרה עד השורש ועד בכלל זה כבר באופן של 'בא'. בעומק זה נקרא "אשובה אל מקומי", כאשר זה תשובה שלימה זה לא רק 'תשובה', אלא זה 'אשובה', כמובן שבפשטות יש כאן א' כי זה לשון עתיד, אבל בעומק מונח כאן הרמז של הא' שהוא חוזר לאלופו של עולם, לראשון עצמו.

אין מי שיעכב על ידו, ואם יש רצון הרצון רץ ומניע את הכל עד הפועל. אין כוונת הדבר שאין דיבור בפועל, ודאי שיש דיבור, שהרי נאמר פעמים רבות "וידבר ה', אלא הגדרת הדבר שאין צורך לדיבור ככוח נוסף על מנת לגלות את עומק הרצון, כיון שמי מעכב על ידך, וממילא תנועת הרצון רצה ויוצאת לפועל. הדברים הללו יתבארו אי"ה להלן, ובקצרה זהו ההבדל בין בשר ודם להקב"ה, אצל בשר ודם הרצון נעלם, הדיבור מגלה אותו, וההוצאה לפועל היא עוד שלב; אבל אצל הבורא ית"ש כביכול במאמר אחד יכול הדבר להבראות, כלומר כל התנועה השלמה מכריחה את עצמה בבת אחת. זה נקרא שרצונו בהכרח, לפי שאין מעכב על ידו והוא יוצא לפועל.

"וכאשר הושאלה להראות פעולה מפעולותיו יציאה כמו שביארנו באמרו הנה ה' יוצא ממקומו". כלומר היראות פעולה מפעולותיו נקראת יציאה, כלומר יציאה היא תחילת גילוי, וכל דבר הנגלה מאמתת המצאו נקרא יציאה, הוא גילוי של הדבר.

"להעלות הפעולה ההיא כפי הרצון גם כן שיבה". אז כמו שהזכרנו הרמב"ם דיבר קודם לכן על ענין ה'בא' וכאן הוא מדבר על ענין של יציאה, אבל שיבה היא ביאה, זו היא שיבה זו היא ביאה, א"כ הרמב"ם חוזר עכשיו למדרגה הנקראת שיבה. כלומר, יש מה שהפעולה באה ממנו לנבראים, וזה נקרא 'יציאה', והפעולה ההפוכה שחוזרת מהנבראים אליו ית"ש נקראת 'שיבה'.

"ובעבור כנה באומרו אלך אשובה אל מקומי". כלומר, השכינה מסתלקת מן הנבראים וחוזרת בחזרה למקור שלה במקור הוויתה. יציאה ענינה גילוי של הבורא, שיבה הגדרתה הסתלקות של הבורא. כמובן שלא מדובר כאן על עצמותו ית' שמו אלא על הנהגותיו, והנהגותיו עיקרם בכללות נקראים גילוי שכינה, ובגילוי שכינה עצמו יש ריבוי של חלקים, זה נקרא כנפי השכינה, כלומר חלקי השכינה, ובהנהגת השכינה חלק אחד זה השגחת ה', היא הנקראת עיני ה', ובוזה יש את הבחינה של "אשובה אל מקומי" בבחינת כללות השכינה; ויש את פרטות ההשגחה שהיא בבחינת עיני ה' נסתרים שזה נקרא "והסתרתי פני" (דברים לא ז), כאשר הפנים גלויים אז עיקר הגילוי מתחיל בעיניים שהוא בבחינת ראייה, וכאשר מסתלקים פניו אז חלה המציאות של סילוק גמור.

התבאר א"כ בס"ד מה ביאור השורשים 'בא', 'יצא' ושב, היפך היצא יש שב, והיפך היצא יש בא, הרמב"ם הזכיר בא והיפוכו יצא, ולאחר מכן הוא משלים את התמונה של יצא והיפוכו שב, והוזכר ההבדל בבהירות מה ההבדל בין שיבה לביאה, שיבה היא עד המדרגה השניה והוא דבק בראשונה, וביאה הינה שהדבר חוזר ונכלל בהוויה הראשונה, בא' העליון, באלופו של עולם.

(ספר-מורה נבוכים 013 פרק-כב-נג)

מספר השיעור בקול הלשון #1129119

"הענין אשר היתה בתוכנו מעלינו אשר נמשך אחריה העדר ההשגחה בנו". כלומר, כאשר השכינה נמצאת בתוכנו זה גופא נקרא השגחתו, זה נקרא "ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה", זה השגחתו. וכאשר השכינה מסתלקת וחוזרת לשורשה, "אלך ואשובה אל מקומי", מה נמשך מזה? "אשר נמשך אחריה העדר ההשגחה בנו", הרמב"ם יסביר את זה להלן בסוף חלק ג' שכפי גילוי השכינה שיש לאדם כך גילוי ההשגחה הפרטית, וכפי הסתלקות השכינה כך סילוק ההשגחה.

"כמו שאמר מיעד רע והסתרתי פני מהם והיה לאכול", כלומר הסתרתי פני מהם ענינו אלך ואשובה אל מקומי שהשכינה חוזרת למקורה ושורשה, ואז התוצאה ח"ו "והיה לאכול" (דברים לא ז), שהם יהיו למאכל לחיית הארץ מחמת שאין עליהם השגחה.

"כי כשנעדרה ההשגחה העדר הופקר ונשאר מטרה לכל מה שאפשר שיבוא ויקרה", כי אין מי ששומר עליו, אין את ההבחנה מעין "ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו" (שמות ב ד) לשומרו מרחוק, אז כאשר מסתלקת השמירה הדבר גופא מאבד את חומתו השומרת עליו, וכל מקרה עלול לקרות בו.

"ויהיה טובו ורעתו כפי המקרה", כביכול כפי המקרה, זה עוד סוגיא לעצמה מה הוא גדר המקרה, אבל לא זה עיקר סוגייתנו עכשיו. "ומה קשה זה הייעוד", כלומר שח"ו הוסרה ההשגחה וכל רע עלול לקרות לדבר.

מדור
רל"א
שערים

צירוף ב-א

רל"א שערים

ב-א

נבראו מן העפר. וכאשר מתחברים יחד, זהו צורת אדם הגדול בענקים, אברהם, שמדתו אהבה, אב-הה, גימט' אחד, כנודע. ושורש הפרוד שאוהב נעשה אויב, פרוד. וזהו אחאב, אח-אב, והיינו איחוד דקלקול של אב, ולא אחדות אמתית.

והשתא יש ג' אבות, אברהם יצחק ויעקב, ובקש דוד המלך ולא זכה השתא לכך אף שהוא רגל רביעי שבמרכבה. ולעת"ל יהיה ארבע אבות, ארבע, אב-ער. וזהו כאשר יתוקן הרע לגמרי והיפך מרע לרעות, אחדות, אהבה אחוה וגו' ורעות, ודו"ק. וזהו תיקון אח-אב, כנ"ל, ונהפך אח לאחוה. ואויב לאוהב.

והשורש לכך נגלה כבר השתא שישנם ארבע אמהות, ושורש מבית בתואל, אב-תול. ואזי יתוקן בחינת אבנט, אב-נט, אב לכל הנטיות, שמכפר על הגנבים כמ"ש חז"ל, ובשורש מתקן את כל הנטיות לחזור לאב.

והתיקון ע"י יסורים, הוא מלווה בכאב, כ-אב, שהאב מייסר בבחינת כאשר ייסר איש את בנו, כאב המיסר, שעושה זאת מאהבה, בבחינת יסורי אהבה. ושם שורש משיח שמסובל מהיסורים, והוא בא ממואב, מאב, כמ"ש בקרא. ואזי נתקן כל דקלקול, "האבות" והידעונים.

(מכתב יד הרב, שליט"א)

אב מלשון התחלה, ובקומת ישראל, זהו אברהם, אב-רהם. ובו חותמין, היינו שחוזר לראש, בא. ועיין ערכים בקבלה, ערך חסד. ובמדרגת זמן זהו אביב, אב-יב, ניסן, אב-יב, אב לי"ב חודשים.

וכאשר האב יש בו צמצום, זהו בחינת אביון, אב-יון. וכאשר הוא בתוקפו וכוחו, זהו בחינת אביר, אב-יר. וכאשר האב יש בו צער, זהו בחינת אבוי, אב-וי. וכאשר נעלם ונתכסה, זהו בחינת אבד, אב-ד. וכאשר יש בו כילוי גמור, זהו בחינת אבדון, אב-דון. ואזי לתתא על הבן נעשה דין אב, אב-ל. משא"כ כאשר מצורף לאב, זהו אבן, אב-ן, אב-בן, כמ"ש חז"ל.

ואברהם שורש האב דקדושה, כנ"ל, בא לתקן את נפילת אב דקלקול, שהוא בחינת אבק, אב-ק. ולכך כשבאו אליו הערבים אמר להם ורחצו רגליכם, שיסירו כח ההשתחוויה לאבק שברגליהם, והיינו שהם דבקים במדרגת אבק. וכן נלחם יעקב עם שרו של עשו, והעלו אבק עד כסא הכבוד, והיינו להעלות את האבק לשורשו באב.

ושורש האבק שהוא מתפזר. כי מן אב נעשה אבר, אב-ר, והיינו פירוק האב לאברים. ויתר על כן באצבעות, אצבע, אב-צע. ולתתא נעשה אבק כי רמ"ח אברים

מדור
קבלה

בלבביפדיה קבלה
בא

מילון ערכים בקבלה
בא

בלבניפדיה קבלה

בא

חב"ד. ועשו איש שעיר, ועליו כתיב (בראשית, כח, כט) ויבא עשו מן השדה.

והשער - פתח, שער עליון לאדם. בבא בארמית שער ע"ש שבאים בתוכו.

וכמ"ש (בראשית, כג, יח) בכל באי שער עירו.

וכתיב (בראשית, לב, ז) באנו אל אחיך אל עשו. וכתיב (שם, שם, יד) ויקח מן

הבא בידו מנחה. וכתיב (שם, לג, יד) עד אשר אבא אל אדוני שעירה.

אזן שמיעת האזן. וכתיב (בראשית, יח, כא) ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי.

חוטם חרון אף. חרן, חן-ר, היינו שנהפך החן לחרון. ושורשו כיסוי והעלם, הסתרה. וזהו מתחבא, נחבא, ח-בא, ודו"ק.

ובתיקון נהפך מחרון אף, ונעשה חיטוי, חוטם לשון חיטוי. וכתיב (בראשית, לט, לא) טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטאנה.

פה תפלה, תל-פה. בא במילוי, בי"ת - אל"ף, עם ב' התיבות, עולה תפלה. כי תפלה בסוד אור חוזר, כנודע.

אכילה. ושתיה בכלל אכילה. וכתיב (בראשית, כז, כה) ויבא לו יין וישת. ושם (לג) ויבא לי ואכל מכל בטרם "תבוא".

עינים - שבירה בא, בהכפלת אות ב' נעשה בבא (עין ערך קטן יחידה).

אור א"ס כתיב (דברים, לג, ב) ה' מסיני בא. וברש"י שם פירש מדברי חז"ל, וז"ל,

יצא לקראתם כשבאו להתייצב בתחתית ההר, כחתן היוצא להקביל פני כלה, עכ"ל. והוא גילוי אור א"ס.

צמצום חלל פנוי. שורש למת הנקרא חלל. וכתיב (בראשית, לד, כז) בני יעקב באו על החללים.

קו תקוה, וכאשר נעשה קו מלעילא לתתא, וחוזר מתתא לעילא, בבחינת קוה וחוזר וקוה, זהו בטחון. וכתיב (בראשית, לד, כה) ויבאו על העיר בטח.

עיגולים עוג לשון עיגול. ועליו כתיב (בראשית, יד, יג) ויבא הפליט ויגד לאברהם העברי.

יושר ג' קוים, וכנגדם באו ג' מלאכים לאברהם, אולם אצל לוט נחסר קו אמצע, ולכך כתיב (בראשית, יט, א) ויבאו שני המלאכים סדמה. בא, ב-א, א - קו אמצע, ב - ב' קצוות.

שערות בא, ב-א, אור חוזר כנודע. ויש ג' שורשים לאור חוזר. א. הקו

שחוזר ובוקע לא"ס לתתא. ב. עיגול, בסוד נעוץ סופן בתחילתן. ג. אור ישר, והפכו אור חוזר. ועיקר תחילת גילוי בשערות, כנודע. ושורשו בצמצום שהאור עולה לשורשו, שנכלל האור במאור, כלשון

א"ל כן ציוני בעלי, אמר, את עשית רצון בעליך, המקום יוציא ממך שני בנים כבבא בן בוטא. בא, ב-א, מאחד נעשה עוד שנים כבבא בן בוטא.

ז"א אדם. הבאה לאדם. וכתוב (בראשית, ב, יט) ויבא אל האדם לראות "מה" יקרא לו. וכתוב (שם, שם, כב) ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם.

ולהיפך חיבור זכר ונקבה, נקרא ביאה. וכלשון הפסוק (בראשית, ו, ד) אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם. וכן לוט, גימט' מ"ה, שהיא אחורים דז"א, כמ"ש בלקוטי תורה (וירא, ד"ה ענין לוט), כתיב ביה (בראשית, יט, כג) השמש יצא על הארץ ולוט בא צערה.

נוק' כתיב (בראשית, ב, כב) ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם.

אדמה. וכתוב (שם, ד, ג) ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה'.

ואמרו (מכילתא דר"י, יתרו) ויאמר ה' מסיני בא, אל תקרא כן, אלא ה' לסיני בא, ליתן תורה לישראל, או אינו אומר כן, אלא ה' מסיני בא, לקבל את ישראל, כחתן זה שהוא יוצא לקראת כלה.

כתר קוצו של יו"ד, ולתתא נעשה קץ לבסוף. ובקלקול כתיב (בראשית, ו, ג) קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ.

וזהו כבא בן בוטא. ואמרו (ב"ב, ג, ע"ב) קם (הורדוס) קטלינהו לכולהו רבנן, שבקיה לבבא בן בוטא למשקל עצה מניה, אהדר ליה כלילא דיילי נקרינהו "לעינא", וכו'. ועצתו הייתה לבנות ביהמ"ק, הוא החרוב עינו של עולם, ילך ויתעסק בעינו של עולם.

וכתוב (בראשית, כד, מב) ואבוא היום אל העין.

עתיק דילוגוקיפוך. ואמרו (מד"ר, נשא, יא, ב) דומה דודי לצבי, מה צבי הזה מדלג, כך היה הקב"ה מדלג ומקפץ ממצרים לים, ומן ים לסיני, וכו', לסיני - ויאמר ה' מסיני בא.

אריך אריך אנפין, הארת פנים שלמות, לעומת זעיר אנפין. ואמרו (שהש"ר, ג, א) בסיני ראו אותו פנים בפנים, שנאמר ה' מסיני בא.

אבא או"א, חיבורם בחינת ביאה, בא-י-ה, או"א, י-ה, כנודע.

אב, בהיפוך אותיות בא. מעליון לתחתון אב, מתחתון לעליון, בא. וכמ"ש (בראשית, כז, י) והבאת לאביך, וכן (שם, יח) ויבא אל אביו.

אמא אמרו (נדרים, סו, ע"ב) אמר לה (בעל לאשתו) זילי אייתי לי תרי בוציני, אפלת ואייתי לה תרי שרגי, א"ל תברי יתהון על רישא ד"כבא" (בהכפלת אות ב' נעשה בא - כבא), הוה יתיב כבא בן בוטא (בא-וט) אבבא וקא דאין דינא, אזלת ותברת יתהון על רישיה, א"ל מה הדין דעבדת,

גבורה כתיב באברהם ויצחק (בראשית, כב, ט) ויבאו אל המקום אשר אמר לו "אלקים".

ובפרטות על יצחק כתיב (שם, כד, סב) ויצחק בא מבוא באר לחי ראי. באר, בא-ר. וכתוב שם (שם, סג) וישא עיניו וירא והנה גמלים באים, וגו', ויבאה יצחק האלה שרה אמו. וכתוב שם (כו, כז) מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי. וכתוב שם (שם, לב) ויבואו עבדי יצחק.

תפארת משפט. וכתוב (בראשית, יג, ז) וישבו ויבאו אל עין משפט. וכתוב (שם, יט, ט) האחד בא לגור וישפט שפט.

יעקב. וכתוב ביה (בראשית, כז, לה) בא אחיך במרמה. וכתוב להלן (כה, יא) ויפגע במקום וילן שם כי בא "השמש". בחינת יעקב - שמש. וכתוב (שם, לג, יח) ויבא יעקב שלם עיר שכם.

נצח נו"ה, שם צבאות, בא-צות.

הוד במכות מצרים, באח"ב, ברד ארבה כנגד נצח והוד, אם סדר המכות מלעילא לתתא. עיין קהלת יעקב (ערך באח"ב).

יסוד מעשה ביאה ביסוד "שבא" אל הנוק'. נח מדת יסוד, וכתוב ביה (בראשית, ו, יח) ובאת אל התיבה. נח, יסוד - תיבה, נוק'. וכמ"ש שם (ז, א) ויאמר ה' לנח בא "אתה" וכל "ביתך" (יחוד זו"ן, יסוד ומלכות) אל התיבה, כי אתך ראיתי "צדיק" לפני בדור הזה. וכן כתיב שם (שם, ט) שנים שנים באו

חכמה כבוד חכמים ינחלו. ואמרו (פסיקתא זוטרית, וזאת הברכה) ויאמר ה' מסיני בא, מלמד שכבוד של הקב"ה מלא עולמו.

בינה במכות מצרים, באח"ב, ברד - ארבה, ר"ת בא, כנגד חסד ובינה, אם סדר המכות מתתא לעילא.

מלכות דבינה, לאה. וכתוב (בראשית, כט, כג) ויקח את לאה בתו ויבא אתה אליו ויבא אליה.

וכן (שם, ל, יד) וימצא דודאים בשדה, ויבא אותם אל לאה אמו.

סיני - בינה. מסיני בא. ועיין זוה"ק (תרומה, קלא, ע"א) מסיני בא, דרגא דהוה טמירא יתיר.

דעת לבן - בלעם, כמ"ש בסנהדרין, בלעם מזרעו של לבן, אולם באריז"ל מבואר שהם נשמה אחת. וכתוב (בראשית, לא, כד) ויבא אלהים אל לבן בחלם הלילה. וכתוב (שם, שם, לג) ויבא לבן באהל יעקב וגו'.

חסד אברהם. וכתוב ביה (בראשית, יג, יח) ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא. ובשפחתו של אברהם, הגר, כתיב (בראשית, טז, ח) אי מזה באת - מבית אברהם. ועל אברהם ושרה כתיב (שם, יח, יא) ואברהם ושרה זקנים באים בימים. ולבסוף כתיב (שם, כג, א) ויבא אברהם לספד לשרה ולבכותה, ואזי כתיב באברהם (שם, כד, א) ואברהם זקן בא בימים, אברהם, אב-מהר, ונתהפך אב לבא.

אמרו (מכילתא דרשב"י, יט, ד) כשנגלה הקב"ה ליתן תורה לישראל, לא נגלה עליהם מרוח אחת אלא מארבע רוחות, שנאמר ה' מסיני בא, ג', איזהו רוח רביעית, אלוה מתימן יבוא. ועיין מדרש תנאים (דברים, לג, ב) ה' מסיני בא, זו רוח צפונית.

נשמה נשמה, אותיות שמנה, כנודע. ומתתא זהו שמנה, בינה. ומלעילא זהו שלוש, בא, גימט' ג'.

חיה כתיב (בראשית, ו, כ) שנים מכל יבאו אליך להחיות.

יחידה בא, בהכפלת אות ב' נעשה בבא, בבא בן בוטא. והוא נתגלגל ברב

ששת, כמ"ש בשער הגלגולים (הקדמה ד, והקדמה לו). בבא בא"ת ב"ש, ששת. ואמרו עליו (כריתות, כה, ע"א) שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום, חוץ מאחר יוה"כ יום אחד (בחינת אות א' בשמו, יוה"כ אור היחידה, כנודע), אמר, המעון הזה, אילו היו מניחין לי הייתי מביא, אלא אומרים לי המתין עד שתכנס לבית הספק. ספק, אות ב', שנים.

ושורש נשמתו של בבא בן בוטא, אור חוזר, בסוד תלמידי שמאי, כמ"ש בתוספתא (חגיגה, פ"ב) בבא בן זוטא, שהוא מתלמידי בית שמאי. בחינת אור חוזר, כנודע.

(מכתב יד הרב, שליט"א)

אל נח אל התבה "זכר ונקבה". ובפרטות היונה בחינת נוק' כנודע, ועליה כתיב (שם, ח, ט) ויבא אתה אליו אל התבה. וביוסף כתיב (שם, לו, ב) וירא יוסף את דבתם רעה אל אביהם.

מלכות שם. וכתיב (בראשית, ב, יט) ויצר ה' אלקים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו.

ובאבימלך, אבי-מלך, כתיב (בראשית, כ, ט) מה עשית לנו ומה חטאתי לך כי "הבאת" עלי ועל "ממלכתי" חטאה גדולה.

רחל. וכתיב (בראשית, כט, ו) והנה רחל באה עם הצאן. וכתיב (שם, כט, ל) וירא גם אל רחל. וכתיב (שם, ל, ג) ותאמר (רחל) הנה אמת בלהה בא אליה.

נפש עיין חסד לאברהם (מעין ה, נהר יט) וז"ל, וז"ס שמחת רב ששת כשהיה עוסק בתורה, היה אומר חדאי "נפשאי", לך תנאי לך קראי. והענין כי רב ששת היה בגלגול ראשון אדם גדול, כי היה גלגול החסיד בבא בן בוטא (עיין ערך קטן יחידה), אמנם נתגלגל על דבר מועט, והיה עצב על גופו כי יגע לריק, לכן היה אומר על נפשו חדאי נפשאי וכו', עי"ש. ועיין שער הגלגולים (הקדמה ד).

רוח כתיב (בראשית, ז, טו) ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים.

מילון ערכים בקבלה

בא

כתב בספר הפליאה (ד"ה וראה והבן דברים נוראים) וז"ל, נקרא המחשבה א"ב, ונראה בעבור שממנה נאצלו כל הסבות, על כן הוא אב לכולם. ואם תהפוך אותו הוא ב"א, כי בזמן הגאולה שיתגלגל הו' הוא יעקב לעלות להאחז בכתר עליון עם החכמה, יקבלוהו כתר עליון הנקרא א"ב (ועיי"ש עוד ביאור של בא, ועיי"ן עוד בדבריו ד"ה נפנה לפן אחר בראשית נתחבר עם א"ק), עכ"ל.

והיינו כי אות אל"ף, בכתר, כמ"ש בספר התמונה (תמונה שניה, אות א) וז"ל, אל"ף מורה כתר, כי בו אה"ה המהווה הכל, עכ"ל. וכן מלשון פלא, כמ"ש בשפע טל (ש"ג, פ"ב) וז"ל, כתר בסוד אותיות אל"ף במילואו שהם אותיות פלא, מלשון מכוסה ונעלם, עכ"ל. וכן מלשון אאלפך חכמה, חכמה מאין תמצא, מן הכתר, ועיי"ן פרדס רימונים (שער כג, פרק יז, ערך פלא. ושם, שער כז, פ"ג). וכן הוא הרבה בדברי רבותינו [ופעמים האל"ף במלכות, כמ"ש במצודות דוד לרדב"ז (מצוה פב) וז"ל, אל"ף רבתי רומז בכתר ונקרא א"ן, אל"ף זעירא רומז בעטרה ונזה נקרא אני, עכ"ל. והיינו א-היה, א-דני].

ואות בי"ת בחכמה, וכמ"ש בספר הפליאה (ד"ה ומפני היות החכמה העליונה) וז"ל, אף בי"ת, הרומז בכתר וחכמה, הם כסא לא"ס, עכ"ל. וכמ"ש בזוה"ק (ח"א, כט, ע"א) בי"ת, דכתיב (משלי, כד, ג) בחכמה יבנה בית. ואמרו (תיקונים, יח, ע"ב) בראשית, ראש-בית, ורזא דמלה, בחכמה יבנה בית. והיינו שהחכמה שהיא אות ב', היא בונה בית לחכמה שהוא הבינה, כמ"ש הגר"א בתיקונים (תיקון י"א מתיקונים אחרונים, ד"ה דאיהו בינה). ועיי"ן עמק המלך (ש"י, פ"ד). וכתב בספר הקנה

וכן בא ר"ת ברוך - ארור. כי אל"ף - ארור (כמ"ש באותיות דר"ע, אות א), ולעומת כך בי"ת - ברכה, כמ"ש. וזהו בא, שברוך גובר על ארור.

(מכתב יד הרב, שליט"א)

וכן בא ר"ת ברוך - ארור. כי אל"ף - ארור (כמ"ש באותיות דר"ע, אות א), ולעומת כך בי"ת - ברכה, כמ"ש. וזהו בא, שברוך גובר על ארור.

(מכתב יד הרב, שליט"א)

וזוהו מהות בא, חזרת החכמה, אות בי"ת, לכתר אות אל"ף. וזהו שלמות החזרה של הכל לשורשו, בכתר. ועיי"ן לקוטי שושנים לר"ש מאוסטרפליא (ד"ה איתא בזוהר, בא אל פרעה) מהלך נוסף במילת בא.

וכן בא, ר"ת בנים אבות, והיינו שהאב נעשה מקבל והבן נעשה נותן, כמו שמצינו אצל יוסף שכלכל את אביו במצרים. וכתב רבינו בחיי (בראשית, יא, לב) וז"ל, עטרת זקנים בני בנים - לפי שהבן מזכה את האב, הזכיר בבנים לשון עטרה, עכ"ל. ואמרו חז"ל (תנחומא, תולדות, ד) הצדיקים מתעטרים בבניהם, זה אברהם שנתעטר בזכות יעקב בן בנו, כשהשליכו נמרוד לכבשן האש והצילו הקב"ה בזכות יעקב בן בנו, הה"ד (ישעיה, כט, כב) לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם. והיינו כי אברהם שהוא חסד עולה לשורשו בחכמה, אולם יעקב שהוא ת"ת עולה לשורשו בכתר, וזהו יעקב אשר פדה את אברהם, שזהו הארת החכמה שעולה לכתר, אברהם שעלה בזכות יעקב, והבן.

מדור ארמית

ערך בא
בכא - באגי - באלי - באמי - בבואה

ערך בא

בבא - באגני - באלי - באמי - בבואה

שבבקעה, עכ"ל. והיינו מישור. כי כאשר אינו מישור מוגדר גם כעולה או יורד, אולם במישור נקרא לשון ביאה, בא, ולא עלה או ירד. ופעמים נקרא באגא, כגון (כיצה, כא, ע"א) בני באגא.

והנה ב-א, הוא סדר מסיפא לרישא, מתתא לעילא. ולכך פעמים שורש ב-א אינו בחינת מישור, אלא בבחינת מתתא לעילא, שעולה או עלה לעילא, והבן. ועיין ערוך השלם, וז"ל, באלא - מקום גבוה והר, וכן עזים שרועים בראשי ההרים, עיי"ש. וכתב שם עוד על מילת באמי, וז"ל, ומלה יונית, באמי, מקום גבוה, כסא, עיי"ש. ויש מפרשים שהוא מלשון כמעט.

והנה יש צורת אדם, צלם אלקים, קלסתר פניו, ויש בבואה שלו, כמ"ש (נדרים, ח, ע"ב) והלכתי למלאות מים מן המעיין, ונסתכלתי בבואה שלי. והיינו כי הוא מעין אור חוזר, בחינת ב-א, מסיפא לרישא. וכתב בפרדס רימונים (ש"ו, פ"ב) וז"ל, והאדם הוא צל עליון שנתגשם ונתעבה בעוה"ז, והוא דמות בבואה העליונה הנראה בעוה"ז, עכ"ל. וסודם של דברים, עיין שער הכוונות (דרושי חג הסוכות, דרוש ז).

(מכתב יד הרב, שליט"א)

בבא, בארמית היינו שער, כגון (שבת, קנו, ע"ב) קרי אבבא. ונקרא כן מלשון שבאים בשער. ופעמים נקרא באבי, כמ"ש (מנחות, לד, ע"א) האי אידרונא דאית ליה ארבעה באבי, חייב בארבע מזוזות. ופעמים נקרא בב, כמ"ש (שבת, לב, ע"א) אבב חוטרא.

ונקרא יער, באלא, כמ"ש רש"י (חולין, פ, ע"א, ד"ה עזי דבאלא) וז"ל, באלא - יער, עכ"ל. והבן שיער נקרא אבא, וכן נקרא באלא, באלא אותיות לאבא. והיינו בא ליער, והבן. ועיין ערוך ערך באלא, שזהו יער מסוים הנקרא כן.

וכניסה במהירות, נקראת בלשון ארמית, באלי, כמ"ש (נדה, כו, ע"ב) באלי ואתי, ופרש"י וז"ל, שהיה ממהר לבוא, כמו באלי דידי, פירש מגרש, עכ"ל. ועיין שם (יז, ע"א) באלי דידי, פרש"י וז"ל, מגרש הזבובים, עכ"ל. והיינו שגירוש הוא תנועה מהירה. וכן יש חכם הנקרא באלי (עיין ברכות, כה, ע"ב. שבת, יז, ע"ב. תענית, יח, ע"א), ודרכו היה למהר. ועיין בית שמואל (אה"ע, סימן קכט, אות ב) באופן כתיבת שם באלי. ועיין ערוך ערך באלי, שהוא שם כולל להצלחה. ושורש השם, מלשון בהלה. ובתיקון זהו בחינת בלהה, והבן.

וקרוב לכך מילת באגני, כמ"ש (פסחים, ח, ע"ב) דדיירו בבאגני, ופרש"י, בכפרים

מדור
ליקוטים

עבודה
מחשבה

עבודה

בלבניפדיה עבודת השם - א-ו אוב

להאבידו, שאם הם רוב עוונות ומיעוט זכויות, הקב"ה משלם שכרו כאן בעולם, והיינו שכאן בעולם הזה יכול להיות שפע שהוא מכח המציאות הנקרא מיעוט, שזה בעומק שפע של כח שאינו של קדושה.

אבל בעולם העליון - "האדם נידון לפי רובו", כלומר, שבעולם הבא, האופן בו נקבעת מדריגת האדם מכח "אזלינן בתר רוב", זהו "רבו מביאו לחיי העולם הבא", תפיסת העולם העליון היא שכל מדריגתו היא מהכח הנקרא "רוב".

וביאור הדברים: הרי שורש היחס בין רוב למיעוט בכמות הוא "חד בתרי", שזהו הדין שנאמר בביטול ברוב של תערובת יבש ביבש "חד בתרי בטיל", בתערובת לח בלח הביטול הוא אחד בשישים, ויתר על כן בכל הביטולים היותר רחוקים, כתרומה, וכערלה וכלאים, אחד במאה, אחד במאתיים, אבל שורש הביטול הוא אחד בשתים.

זהו הגדרת שם **אב א' ב'**, "חד בתרי", כלומר יסוד הדבר המבואר בגמ' ד"מנא ידעינן דאביו הוא", משום שאזלינן בתר רובא, ויסוד רובא זה שתים ואחד, זה הגדרת שם **אב**, וודאי שההגדרה היא יותר דקה, כי זה רובא דליתא קמן, אבל בשורש תפיסת הרוב, תחילתו הוא בחד על תרי, ושם, מכח מציאות הרוב, הדבר מוכרע. וא"כ שם תואר **אב** נולד מהכרעת הרוב, כמו שהוזכר.

מבוא בגמרא בסוף פרק אלו מציאות : "אביו מביאו לחיי העולם הזה ורבו מביאו לחיי העולם הבא".

מתתא לעילא, בתחילה האב מביאו לחיי העולם הזה, ולמעלה מכך, בשורש, רבו מביאו לחיי העולם הבא. אבל מלעילא לתתא, קודם רבו מביאו לחיי העולם הבא, ולאחר מכן אביו מביאו לחיי העולם הזה.

ברור ופשוט, בעולם הזה, כשהאדם מתחיל מהמציאות התחתונה שההתגלות היא גוף, יש את ה"אביו מביאו לחיי עוה"ז", ולאחר מכן מגיע השלב הבא "מביאו לחיי העולם הבא", כלומר האב מתהפך לאותיות בא - וזה ה"מביאו לחיי העולם הבא", אבל מהצד ההפוך שבדבר, מהעולם העליון לעולם התחתון, קודם רבו מביאו לחיי העולם הבא, שזה שורש הארת נשמתו, ומשם משתלשל ויורד מציאות גופו "מביאו לחיי העולם הזה".

ולפי זה, ההגדרה השורשית היא, כל רב נקרא רב מלשון רוב, כמו שאומרת הגמרא באלו מציאות, שלחד מ"ד רבו הוא "כל שרוב חכמתו ממנו". היינו, שההגדרה שנקראת רב היא מיסוד דיני רוב, זהו השורש למה ש"כל שרוב חכמתו ממנו" הוא הנקרא רבו.

וביאור הדברים: כאן בעולם הזה יש אפשרות שהאדם יהנה בעולם הזה גם אם יש לו רק מיעוט של זכויות, שהרי זהו הגדר של "משלם לשונאיו אל פניו

המציאות שאביו נקרא אביו, כי הרוב מכריע עליו שיש לו שם תואר של אב.

מה שמתתא לעילא זה נקרא "מביאו לחיי העולם הבא" בא, ב' ולאחר מכן א', מתתא לעילא, במקביל לכ"ז, מעילא לתתא הרב מביא לאב, כלומר, כמו שהוזכר מכח מציאות הרב הוקבע המציאות שיש לאביו שם תואר אב.

(מתוך א-ו-אות-בלבכיפדיה-עבודת-השם)

מספר השיעור בקול הלשון #1132928

ולפי"ז, ברור הדבר, "רבו מביאו לחיי העולם הבא ואביו מביאו לחיי העוה"ז, שמעילא תתא קודם יש רב ולאחר מכן יש אב, זה לא רק שה"אביו מביאו לחיי העוה"ז" הוא אחרי השורש של "רבו מביאו לחיי העוה"ב". אלא רק מכח ש"רבו מביאו לחיי העולם הבא" הוא גופא מביאו לידי כך שאביו שמביאו לחיי העולם הזה, נקרא אביו, מי גרם ליה, שאביו כאן בעולם נקרא אביו, מכח הרב, מכח הרוב שבו, נעשה

בלבכיפדיה עבודת השם - א-ל אל

לשורשה בא, היפך של האב, ובלשון ארמית שבה מתגלה עיקר ההתפשטות עד הסיפא של הדבר מא' ועד ת', שם מתגלה היפך הדבר 'תא' ת-א'. כלומר חזרה מהסיפא עד הרישא, מהת' עד הא', זוהי ההבחנה שנקראת 'תא'.

(מתוך א-ל אל בלבכיפדיה עבודת השם)

מספר השיעור בקול הלשון #30789435

אות מלשון המשכה

האותיות נקראות אותיות מלשון אָתָה ובא, כלשון הפסוק "ואתה מרבבות קודש", שבחינת האותיות הם דבר הנמשך והמתפשט. ולכן המילה אות מתחילה באות א' ונמשכת מכח הו' הממשיכה עד האות ת' - זה שם אות.

'תא' בלשון ארמית בהקבלה ל'בא' בלשון"ק

זה המושג שנקרא בלשון הגמרא 'תא' - 'תא שמע', שתרגומו הוא - בוא ותשמע, - מה ההבדל בין בא בלשון הקודש לתא בלשון ארמית? -

בא הוא היפך האב, שהוא הכח המוליד, תחילת ההתפשטות שבאותיות זה א'-ב', ההיפך זה בא ב'-א' הב' חוזרת בחזרה

מחשבה

פסח 074 ארבע לשונות גאולה 'וגאלתי'

'והוצאתי' 'והצלתי' 'וגאלתי' 'ולקחתי'- ארבע לשונות. ולפי שיטת רבי טרפון כמו שמובא בראב"ד בשם הירושלמי, שרבי טרפון היה מביא כוס חמישי ושותה כנגד לשון - 'והבאתי'.

'והבאתי' - הלשון החמישית, שורש המילה והבאתי הוא בא. כלומר: האות ב' חוזרת לא! וזה מדין הב' של שורש השתיים שחוזר בחזרה לא'.

להבין מה הוא 'שורש השתיים' שחוזר לאחד

פסח מלשון 'פה-סח', הפה הוא סח. כח דיבור הפה שורשו בה' מוצאות הפה. ולפי זה 'פה סח', באיזה אופן הוא 'סח' ע"י ה' מוצאות הפה.

כיון שהגדה זה ה', והגאל זה א', לפי"ז בשורש הדיבור שאנו מדברים יש בו ה' מוצאות הפה שבאים לתקן וצריך להחזיר את ה' מוצאות הפה לאחד.

שורשי הה' מוצאות הפה - מדין האותיות בחיך ומדין הקול בגרון

ה' מוצאות הפה שהם שורש ההגדה של פסח בה', מה הם ה' מוצאות הפה - חיך, גרון, לשון, שיניים ושפתיים. הרי ה' מוצאות הפה שמתחלקים לאחד שהוא שורש ההוצאה של הארבעה הנוספים, כידוע בדברי רבותינו. ומה האחד שהוא השורש של הארבעה הנוספים בה' מוצאות הפה? יש שני מהלכים יסודיים בדברי רבותינו: סדר המוצאות כפשוטו הם חיך, גרון, לשון, שיניים ושפתיים. זה הסדר

שורש הגלות בה' ושורש הגאולה בא'.

ידועים דברי המהר"ל שההבדל בין גלה לגאל אינו אלא בין הה' לא'. ונבאר לפי יסוד זה את מהות הגאולה:

יש גלות ויש גאולה, ההבדל ביניהם הוא בה' והא', אבל זולת זה יוצא אותיות: גל-גל. ובעומק זה סדר הבריאה כולה באופן של גלגל מגלות לגאולה ומגאולה לגלות, עד הגאולה בתראה שהיא למעלה מהגלגל של גלות וגאולה.

אבל בתוך עלמא דידן שבו הגאולה אנו נמצאים סדר הדברים הוא במהלך של גלגל מגלות לגאולה ומגאולה לגלות וחוזר חלילה. וזהו הסדר שהיה, גלות מצרים וגאולה וכך לאחר מכן בכל הד' גלויות.

וביתר עומק, מסביר המהר"ל, גלות משורש גלה - גל ה' - פירוש הדבר, שהדבר מתפזר מהכלל של האחד לאופן של ה' פרטים. (שמתפזר כל פרט של הגלות לארבע צדדים ונקודת מרכז). וזוהי הה'. לעומת זאת גאל, שחוזר בחזרה לאחד (לא').

יוצא שעומק התיקון הוא להחזיר את הה' בחזרה לאחד (לא').

ובמילים אחרות - התיקון הוא בה', שמצד הגלות זה גלה, גל-ה. ומצד הגאולה זה גל-א שמתגלה האחד שהוא שורש הה'.

עומק לשון הה' של הגאולה.

יש מהלך של ארבעה לשונות של גאולה, ושל חמש לשונות גאולה.

זה ההסבה שמתגלה כליל פסח. בחיבור של החג המתגלה בו של החיך והגרון.

זה אסרו חג בעבותים על קרנות המזבח, - מה שסובבים את המזבח זה השורש הפנימי של ההסבה! חג מלשון מחוג- מסתובב, מתגלה בעומק בפסח החיבור של החיך והגרון במדרגת הדיבור עצמו!

בעומק בתוך הדיבור עצמו - בה' מוצאות הפה זה מתאחד וזה 'והבאתי', הב-א שחוזר בחזרה לאחד, השורש של ה' מוצאות הפה שחוזרים ומתחברים יחד בסיפור של יציאת מצרים!

בעיקר סיפור יציאת מצרים באיזה פרשה נאמר? בפרשת בא! כלומר, שהב' חוזר בחזרה לא', זה העומק. הגדרת הדבר בסיפור עצמו: הוא חוזר ואוגד את הדבר, אוגדו לא' בחזרה - ב א - הוא חוזר ואוגד אותו למדרגה ששני השורשים האלה של מוצאות הפה מוצא הגרון ומוצא החיך חוזרים ומצטרפים יחד אהדדי.

שורש הצירוף מתגלה באותיות גיכ"ק שהן אותיות החיך שמצטרפות עם אותיות אהח"ע שהם אותיות הגרון, וזה האופן שהג' מהחיך והח' מהגרון מצטרפים - זה שורש הצירוף.

(מתוך השיעור פסח 074 ארבע לשונות גאולה

וגאלתי תשפ"ג)

מספר השיעור בקול הלשון #34534050

הפשוט. ולפי זה שורש של כל הה' מוצאות הפה בסדר הפשוט הזה? החיך.

ואופן שני של סדר ה' מוצאות הפה: גרון, חיך, לשון, שיניים ושפתיים. ובלשון כללית מאוד: כאשר הדיבור יוצא מן הפה, איך סדר הדברים? הקול עולה מן הקנה והריאה ועובר דרך הגרון, ולאחר מכן הוא עובר דרך החיך - ולאחר מכן את הלשון השיניים והשפתיים.

ואלו הם א"כ שני המדרגות שבסדר ה' מוצאות הפה, החיך והגרון.

החזרה של הב' לא' שב'והבאתי' - שהדיבור הקול הופכים לאחד

לפי"ז בעומק נבין ברור, יש חזרה של הב' לא', והבאתי, להחזיר את הב' לא', מהו החזרה של הב' לא'? שני ראשים ושורשים יש בה' מוצאות הפה, מוצא של חיך ומוצא של גרון.

ומתגלה בעומק כליל פסח, ששני המוצאות הללו מתאחדות יחד! מוצא הגרון ומוצא החיך. על אף שתמיד הם נראים כשני דברים נפרדים, ותלוי אם זה במדרגת דיבור או במדרגת קול - בעומק דיבור וקול זה ראשי תיבות: ד"ק. שבדקות שבדבר מחברים את שניהם וההופכים להיות מציאות של אחד!

חיבור החיך והגרון שב'חג'

מבואר בדברי רבותינו, ח"ג ראשי תיבות: חיך גרון! זה האחדות שמתגלה כליל הסדר. זה נאמר ברבותינו לגבי 'אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח', מה הכוונה? סובבים את המזבח, כפשוטו היינו סובבים את קרנות המזבח. אבל בעומק

מדור נספח

הסבר מפורט
לתוכן הענינים

הסבר מפורט על המדורים מבנה הקונטרס

נבאר בקצרה את משפט הקונטרס ותבניתו, וממה הוא מורכב.

בכל תיבה [ערך] (בדרך כלל), יהיו המדורים הבאים -

עבודת ה' - שיעור (או כמה שיעורים) המקיף נקודה אחת שבשורשו של הערך הנידון, מבארה בבהירות, ומוציא ממנה מסקנה מעשית בהלכות דעות, הנוגעת לעבודת ה', עליה צריך אדם לעבוד שתיקבע במוחו וליבו.

המדור מורכב (בדרך כלל); בלבביפדיה עבודת השם, שיעור שבועי שמו"ר הרב שליט"א מוסר. / אוצר האותיות, מו"ר הרב שליט"א סידר את המאגר שיעורים לפי צירופי א-ב ומדור (עבודה/מחשבה)

מחשבה - שיעור (או כמה שיעורים) הנוגע בשורש הערך הנידון, ומתוכו מאיר ומתפשט

לענפים, ל"ב נתיבות חכמה, וברצוא ושוב חוזר וקושר את הענפים לשורש. כדרכו של הרמב"ם, שליקט וקיבץ מכל חלקי התורה וסידר את ההלכות המפוזרות אחת הנה ואחת הנה - מעין כן נעשה בקונטרס זה בענייני אגדה (האוצרים בקרבם גם ענייני מחשבה וקבלה, חלקו בהפשטת לשון הסוד), ומתוך קיבוץ "רוב ככל שורשי" הפרטים (אולם הפרטים אין להם סוף) מחלקי הפרד"ס (פסוקי המקרא, מאמרי חז"ל בתלמודים ובמדרשות, וספרי הגאונים הראשונים והאחרונים, בהוויות דאביי ורבא, בהלכה ובאגדה), וקשירתם בשורש, מתגלה איחודם בחכמה, 'כולם בחכמה עשית', ואזי נולדים מזה חידושים, פירות עץ הדעת טוב. ובזה מתגלה היקף ועומק ההרכבה שבכל תיבה ותיבה מלשון הקודש.

המדור מורכב (בדרך כלל); בלבביפדיה מחשבה, שיעור שבועי שמו"ר הרב שליט"א מוסר. / אוצר האותיות, מו"ר הרב שליט"א סידר את המאגר שיעורים לפי צירופי א-ב ומדור (עבודה/מחשבה) / סוגיות במחשבה, מו"ר הרב שליט"א כתב מאמרים) על הערך הנידון.

רל"א שערים - ביאור צירוף אותיות הערך הנידון, והתגלותן בצירופיהן וחילופיהן

זו עם זו, בתיבה זו ובתיבות אחרות.

המדור מורכב (בדרך כלל) ; מו"ר הרב שליט"א כתב על כל צירופי האותיות האפשריים (רל"א - 231) ובכל פעם יופיע בקונטרס הצירופים שמרכיבים את התיבה. זולת הצירוף הראשון של התיבה, אם הוא כבר פורסם.

קבלה - השתלשלות האור משרשו, אור אין סוף, בכל המדרגות שתחתיו מלעילא לתתא, גם באופן של פרצופים וספירות. וביאור היאך מתראה הערך הנידון בכל מדרגה ובכל בחינה (ודעת לנכון נקל שמדור זה הוא מים שאין להם סוף, וכל נקודה ונקודה אפשר להרחיבה למערכה רחבה ועמוקה, ואין כאן אלא 'מראה מקום', ו'ראשי פרקים לחכם ומבין מדעתו'. ונשמח לקבל תוספות בקצרה).

המדור מורכב ; מכת"י של מו"ר הרב שליט"א

ערכים בקבלה - בענינים הנוגעים לערך הנידון, ביאור עיקרי הענינים, ועיקרי השיטות השונות שבו. דבר זה הוא לתועלת הן למתחילים בחכמה, להבנת הענין בקלות. והן ללומדים, לקבץ נפזרים ממקומות שונים ולסדרם בסדר ראוי ונכון, בבחינת דן המאסף לכל המחנות (ומעט מזעיר נתחדשו חידושים במדור זה).

המדור מורכב ; מכת"י של מו"ר הרב שליט"א

ארמית - ביאור שרשי אותיות מילים בלשון ארמית, וזאת משום הקירבה שיש ללשון ארמית עם לשון הקודש (כמו כן נתבארו גם מילים מלשונות אחרות שהוזכרו בחז"ל, כי כל הלשונות יונקות מלה"ק דרך לשון ארמית, כדלהלן. וכל המילים שהוזכרו בחז"ל האיר בהם הארת לשון הקודש, ויש לפרשם על פי שורשיה).

המדור מורכב ; מכת"י של מו"ר הרב שליט"א

ליקוטים - הערך הנידון משאר מקומות מתורת מו"ר הרב שליט"א.

"אאלפך חכמה" קריאה של חיבה לכל העוסקים בשיעורי וספרי "בלבבי משכן אבנה"

זה שנים רבות ששיעורי בלבבי משכן אבנה נבנים על פי סדר "אלפא ביתא" וצירופיהם, צירוף אחר צירוף, תיבה אחר תיבה, לבאר את האור הגנוז באותיות ובצירופיהם, בכל צירוף וצירוף, והיכן מתגלה האור בכל חלקי הפרד"ס.

בלשון הקודש יש כאלף צירופים שורשיים, וכבר זכינו לבאר כמה מאות מהם, ועוד היד נטויה להשלים אי"ה את כל הכאלף צירופים. וזאת מלבד צירופי לשון ארמית וצירופי הקבלה. בס"ד בשנה האחרונה התחלנו לעמול לערוך ולסדר את השיעורים והכתבים, תיבה אחר תיבה, בעמל עצום ובעלות כבירה. כשכל תיבה כוללת ביאורים ממאות מקורות בכל חלקי הפרד"ס. לעת הזאת אנו קוראים לשותפות של העוסקים בשיעורי וספרי "בלבבי משכן אבנה", להיות שותפים "בכאלף" ערכים שהננו עמלים להוציא לאור עולם בס"ד. ולכך, קראנו לכל שותף:

"שר האלף" שותפות ב"אאלפך חכמה"

שותף היינו מי שנוטל לעצמו תיבה אחת, או יותר, מתוך האלף, לממן אותה, להוציאה לאור.

עלות שותפות הינה 10,000 ש"ח, \$2800.
(בתשלום אחד או בתשלומים, עד 100 תשלומים בהוראת קבע)

כל הנעשה שותף עם "אאלפך חכמה", יקבל אי"ה תעודת שותפות נצחית עם "אאלפך חכמה", והינה שותפות עם האור הגנוז באותיות של התורה, שהוא האור הגנוז לצדיקים לעת"ל. 'תורת שעשועים'

ומאור זה, יומשך אור לשורש נשמתו, ומשם יומשך כל צרכיו, הן הרוחניים והן הגשמיים בעולם הזה, ולעתיד לבוא בעולם הבא.

המעוניין לקבל דוגמא של עריכה של התיבות הראשונות שכבר נערכו, יפנה למערכת באופנים הבאים, וכן המעוניין להיות שותף, יפנה באופן הנ"ל.

מערכת 'בלבבי משכן אבנה'

טלפון: 052.763.8588 פקס: 03-5480529

bilvavi231@gmail.com